

Rodina vs. fenomén singles z pohledu středoškolských studentů

Petra Bečicová

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra BEČICOVÁ**
Osobní číslo: **H10006**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Rodina vs. fenomén singles z pohledu
středoškolských studentů**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení terminologie a teoretických hledisek z oblasti rodiny a fenoménu singles.
Příprava metodiky výzkumné části.
Realizace kvantitativního výzkumu dotazníkovým šetřením.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

MATOUŠEK, Oldřich. Rodina jako instituce a vztahová síť. Vyd. 2. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. ISBN 80-858-5024-9.

TOMÁŠEK, Marcel. Singles a jejich vztahy; kvalitativní pohled na nesezdané a nekohabituující jednotlivce v České republice. Sociologický časopis [online]. 2006, č. 1 [cit. 2012-11-19]. Dostupné z:

http://sreview.soc.cas.cz/uploads/1410f645b65a6fdda3b4a2beaf43bb8964b9bc80_584.107tomas

GIDDENS, Anthony. Sociologie. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-720-3124-4.

KRAUS, Blahoslav. Základy sociální pedagogiky. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-807-3673-833.

Generace Singles [online]. 2011 [cit. 2012-11-19]. Dostupné z:

<http://www.generacesingles.cz/?p=clankyosingles>

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Eva Šalenová

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

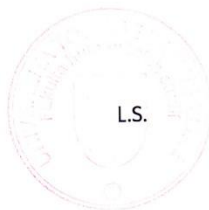
30. listopadu 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

3. května 2013

Ve Zlíně dne 12. února 2013

doc. Ing. Aněžka Lengalová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 25.2.2013

Blažimír Pátek

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užitje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlížne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou novodobého fenoménu singles a rovněž se věnuje tradiční rodině. Teoretická část upřesňuje historické pozadí a vznik rodiny, následně také charakterizuje její změny v současnosti. Další kapitola je věnována fenoménu singles, jeho historickému vývoji, nynější situaci a nejčastějším příčinám, které stojí na počátku rozhodnutí stát se singlem. Poslední kapitola teoretické části se věnuje životním hodnotám populace, historickým proměnám těchto hodnot a preferencím v hodnotovém žebříčku v době současné.

V empirické části jsou zjišťovány údaje o hodnotových preferencích studentů středních škol, jejich názory na problematiku rodinných soužití a život single jedinců.

Klíčová slova: Rodina, Fenomén singles, Hodnoty, Manželství

ABSTRACT

This thesis deals with the problems of the modern phenomenon of singles and also focuses on the traditional family. The theoretical part explains the historical background and the formation of families, then also characterizes the change in the present. Another chapter is devoted to the phenomenon singles, its historical development, current situation and common causes, which stand at the beginning of the decision to become a single. Last chapter is devoted to the life values of the population, historical changes of these values and preferences of the value chain in the current period.

In the empirical section collects data on value preferences of secondary school students, their views on family life and coexistence of single individuals.

Keywords: Family, Singles phenomenon, Values, Marriage

Děkuji své vedoucí bakalářské práce Mgr. Evě Šalenové, za její cenné rady, připomínky a čas, který věnovala mé bakalářské práci.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 RODINA	11
1.1 RODINA V HISTORICKÉM KONTEXTU	11
1.2 SOUČASNÁ RODINA, JEJÍ FUNKCE A ZNAKY	15
1.2.1 Funkce rodiny.....	16
1.3 CHARAKTERISTICKÉ ZNAKY SOUČASNÉ RODINY	19
2 FENOMÉN SINGLES	22
2.1 ŽIVOTNÍ STYLY.....	22
2.2 PŘÍČINY ZPŮSOBU ŽIVOTA SINGLES	24
2.2.1 Bariéry single jedinců	25
2.3 CHARAKTERISTICKÉ VLASTNOSTI SINGLŮ	26
2.4 TYPOLOGIE SINGLES	26
2.4.1 Typologie Marcely Linkové.....	27
2.4.2 Shostakova typologie „singlovství“	27
2.5 NEÚPLNÉ RODINY – ŽIVOT SINGLE RODIČŮ.....	28
3 HODNOTY A HODNOTOVÁ ORIENTACE V SOUČASNOSTI	30
3.1 HODNOTY, JEJICH FUNKCE A VÝZNAM.....	30
3.2 HODNOTOVÁ ORIENTACE	31
3.2.1 Hodnotová orientace společnosti a rodiny	32
3.2.2 Typologie hodnotových orientací	33
II PRAKTICKÁ ČÁST	35
4 REALIZACE VÝZKUMU	36
4.1 STANOVENÍ VÝZKUMNÝCH CÍLŮ	36
4.2 VÝZKUMNÝ SOUBOR	36
4.3 METODA SBĚRU DAT	37
4.4 ZPRACOVÁNÍ DAT.....	37
5 ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	38
SHRNUTÍ	67
ZÁVĚR	69
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	70
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	72
SEZNAM GRAFŮ	73
SEZNAM TABULEK	74
SEZNAM PŘÍLOH	75

ÚVOD

V bakalářské práci jsme se zaměřili na problematiku rodiny a fenoménu singles. Tento fenomén jsme zvolili zejména z toho důvodu, že se jedná o jev novodobý, diskutovaný a zároveň rychle se rozšiřující. Právě z těchto důvodů považujeme tuto problematiku za aktuální a hodnou zkoumání.

V odborné literatuře existuje jen málo publikací, které by se celistvě věnovaly této problematice. Většina z nich obsahuje pouze kapitoly, věnující se fenoménu singles. V České republice však vzniklo několik studií, které pomocí kvalitativního výzkumu charakterizují nesezdané a nekohabituující jednotlivce v ČR. Můžeme uvést studii Marcela Tomáška *Singles a jejich vztahy*, nebo či práci Víta Krále, který se zaměřuje na *Single ženy současnosti*. Právě tyto studie podávají konkrétnější informace o životě single jedinců, o formování tohoto fenoménu a také o zvyšujících se počtech těchto lidí. Na motivy fenoménu singles také vznikl dokument s příznačným názvem *Generace singles*, jehož režisérkou je Jana Počtová.

Bakalářská práce je rozčleněna na teoretickou a praktickou část. V teoretické části se ve třech kapitolách zabýváme rodinou, jejími funkcemi a proměnami, dále také samotným fenoménem singles, typologiemi těchto jedinců a následně se snažíme o stručný popis neúplných rodin, specificky tedy konkretizujeme život single rodičů. V poslední kapitole se zabýváme hodnotami, hodnotovými žebříčky v minulosti a dnes, a také hodnotovými orientacemi společnosti a rodiny.

Praktická část je zaměřena na analýzu a interpretaci údajů z kvantitativního výzkumu, realizovaného pomocí dotazníkového šetření.

Cílem teoretické části naší bakalářské práce je zformovat určitý ucelený popis single jedinců, jejich charakteristik a důvodů, které vedly k jejich způsobu života. Snažíme se načrtnout celistvý obraz jejich života, vyjasnit možnosti konfrontace či interakce se společnostmi a rozpoznat výhody a nevýhody jejich životního stylu.

Cílem praktické části bakalářské práce je zjistit názor studentů středních škol na problematiku rodiny a alternativních životních stylů, z nichž jsme se konkrétně zaměřili na single životní styl. Rovněž jsme stanovili několik dílčích cílů, které rozpracovávají náš hlavní cíl. Tento kvantitativní výzkum jsme provedli na středních školách Zlínského kraje. Specificky jsme se zaměřili na čtvrté ročníky středních škol.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 RODINA

V současné společnosti neexistuje jednotná, univerzálně užívaná definice rodiny. Prakticky si každý autor, zabývající se problematikou rodinného soužití, vytvořil vlastní definiční pojetí, obsahující esenciální pojmy a spojení. Obecně přijímanou a rozšířenou definici podává Jandourek, pro nějž je rodina „skupina osob spojená manželstvím, pokrevním příbuzenstvím nebo adopcí, které tvoří jednu domácnost a jsou spolu ve vzájemné interakci.“ (Jandourek, 2012, s. 194)

V rámci společenských změn, které v nedávné době proběhly, a které ovlivnily i dosavadní koncepci rodiny, došlo k nárůstu nových pojetí této instituce. Rodina se již nemusí nutně skládat z manželů, dětí a sourozenců (Jandourek, 2012, s. 195). „Za této situace lze přijmout vymezení, že rodina je strukturovaným celkem (systémem), jehož smyslem, účelem a náplní je utvářet relativně bezpečný, stabilní prostor a prostředí pro sdílení, reprodukci a produkci života lidí.“ (Plánava, 1994 cit. podle Kraus, 2008, s. 80)

Rodina již od počátku svého vzniku v minulosti prošla mnoha transformacemi, které ji postupně formovaly do nám známé současné podoby. Vždy však byla jakýmsi stabilizujícím prvkem společnosti a již nejstarší dochované etické a morální spisy poukazují na její důležitost a prospěšnost pro soudržnost společenského uspořádání. (Možný, 2006, s. 15)

1.1 Rodina v historickém kontextu

Rodina má svůj počátek ve zcela obvyklém jevu, který se projevoval a stále projevuje v jakékoliv společnosti, tedy ve vzájemné pomoci lidí při výrobě materiálních hodnot. Společně s měnícím se výrobním procesem, se mění také rodina. (Klabouch, 1962, s. 9)

„Manželství a rodina jako společenské instituce jsou produktem historického vývoje a vznikají teprve na takovém jeho stupni, kdy společenskovýrobní vztahy jejich vytvoření a další vývoj nejen umožnily, ale přímo předpokládaly.“ (Klabouch, 1962, s. 9)

Období **pravěku** je zmapováno zejména díky archeologii, stále však existuje mnoho otázek, na něž neznáme odpovědi. Jisté je, že lidé již v tomto období žili ve skupinách, které byly pravděpodobně pokrevně spřízněné, a živili se lovem a sběrem plodin. Jednalo se o tzv. klanovou společnost, odvozující svůj původ od mytického předka. Tato společnost sdílela stejný náboženský kult, obývala stejné teritorium a uplatňovala jistá

pravidla a omezení. Existuje tedy předpoklad, že stejně jako v dalších známých společnostech, byla i zde nejmenší jednotkou právě rodina. (Matoušek, 2003, s. 23 – 24)

V původních rodových liniích, na samotném prvopočátku utváření rodinného soužití, převažoval tzv. matriarchát, a to zejména z toho důvodu, že linie ženská, a tedy i mateřská, byla vždy jistá a směrodatná pro pokrevní příbuznost (Klabouch, 1962, s. 14).

Archeologické nálezy dokládají existenci neolitické kultury, založené na ženských hodnotách, kde nejvyšším božstvem byla Velká Matka. V této době byl ženský princip posvátný, hojně byly rozšířeny ženské kněžky, šamanky a léčitelky. Postupně však byla kultura žen vyvrácena kulturou mužskou. (Matoušek, 2003, s. 24)

„S postupujícím rozvojem vojenství, řemesel a obchodu, s diferenciací společenského postavení podle majetku, se vznikem státu se do popředí ve společnosti, v rodině a také v náboženských kultech dostávají muži“. (Matoušek, 2003, s. 25)

Historicky tedy ve většině kultur převládala „vláda muže“, tedy patriarchát. Rodina byla zcela závislá na rozhodnutí muže a byla jím ovládána. Tento typ rodiny je také uváděn v Bibli ve Starém zákoně. Prvopočátky patriarchátu byly charakteristické také určitými výhodami, které mužům z jejich postavení plynuly. Je sporné, nakolik lze možnost polygamie označit za výhodnou, nicméně mužské klany měly dovoleno mít několik manželek, či dokonce konkubín. V dobách říše římské se od tohoto jevu začalo odstupovat. (Jandourek, 2012, s. 195)

Přechod k patriarchální rodině byl podmíněn také růstem výrobních sil, kdy síla muže převažovala nad ženským údělem, kterým se stala výchova dětí, práce v domácnosti a naprostá podřízenost a věrnost vůči muži. (Klabouch, 1962, s. 19 - 20)

Situace rodiny, jež dříve mohla být pouze malou, transportu schopnou sociální skupinou, se mění kolem roku 8000 př. n. l. Počet dětí začíná stoupat a díky výstavbě trvalých sídel stoupá i počet obyvatel na jednotku území. (Matoušek, 2003, s. 25)

Antická doba přinesla několik nových trendů ve výchově a v rodinném životě. Prvotní změnou bylo zanesení struktury patriarchální rodiny do právních norem. (Klabouch, 1962, s. 24 – 25)

Společnost byla organizována do širokých rodů, které byly tvořeny souborem rodin, jejichž muži odvozovali svůj původ od společného předka, jenž byl rodem uctíván. Svatby i narození dítěte provázely rituály, či dokonce oběťmi. (Matoušek, 2003, s. 25)

O manželském a rodinném právu ve starém Egyptě toho mnoho nevíme. Běžně zde docházelo ke svazkům mezi sourozenci, hojně se objevovalo mnohoženství. Proces podřizování žen však ještě nebyl zcela vyhocen. Ve starém Egyptě panovala poměrná rovnováha obou pohlaví, ženy v rodině, ve výchově ani ve společnosti nezaujímal roli podřadnou, či méněcennou. Stejně poměry panovaly i v Mezopotámii, ovšem v Chamurapim zákoníku z 18. – 17. století př. n. l. můžeme nalézt obraz typické monogamní rodiny raného otrokářství, kdy je sňatek uzavírán ve formě koupě nevěsty, která je, společně s dětmi, následně naprosto podřizována svému muži, jež si vyhrazuje právo trestat svou rodinu za neposlušnost. (Klabouch, 1962, s. 27 – 29)

Řecká společnost byla rozdělena do tzv. polisů, což byly městské státy, jejichž největším zájmem bylo udržet na stejném území stejný počet oiků, tedy domácností s domem i půdou. Pojem oikos nelze zcela ztotožnit s dnešním pojetím rodiny, neboť zahrnuje i všechnen neživý inventář, náležící k domu, stejně jako zvířata a otroky. (Matoušek, 2003, s. 26)

Zvláštností řecké kultury bylo, že mladí muži byli za účelem zplození mužského následovníka, nuceni ke sňatkům. Postavení ženy bylo v tomto období spíše podřadné, stejně tak měla žena omezené možnosti v případě rozvodu, zatímco muž mohl zahájit rozvodové řízení beze všech formalit. Fungovalo zde odkládání dětí jako prostředek regulace velikosti rodiny. (Matoušek, 2003, s. 26 – 27)

Římská společnost si rodiny velice cenila, což je potvrzeno v prvním právním kodexu, v tzv. Dvanácti deskách. Římané zde označili rodinu za základní jednotku společnosti. Společně s krizí římské republiky se dostává do krize také římská rodina. Současně se také mění postavení žen ve společnosti, neboť jim bylo umožněno vykonávat různá povolání, která však nesouvisela s oblastmi práva či bankovníctví. Nedá se však říci, že by muži brali emancipaci žen pozitivně. (Matoušek, 2003, s. 27 – 28)

Podobu **středověké** rodiny dokládají pouze kronikářské zmínky a archeologické nálezy, je tedy velmi obtížné vytvořit její celistvý obraz. Je však zcela jisté, že středověká rodina byla patriarchální a ve společnosti bylo tolerováno mnohoženství. V průběhu středověku se agrární společnost měnila na stavovskou a rodiny byly zakládány podle majetkových zájmů. (Matoušek, 2003, s. 29 – 30)

„Rodina je ve středověku institucí, bez níž mohl jednotlivec existovat jen těžko. Bez příslušnosti k feudálnímu pánovi a bez příslušnosti k rodině neměl ve společnosti místo“. (Matoušek, 2003, s. 31)

Středověk je také charakteristický vícegeneračním soužitím. K takovým jevům ovšem docházelo spíše na venkově, neboť ve městech si mohl rozšířenou rodinu dovolit málokdo. Středověká rodina se v mnohém podobá rodině antické a je nejen společenskou, ale také výrobní a výchovnou jednotkou. (Matoušek, 2003, s. 32)

Evropský **novověk** je charakteristický zejména snahou posílit zájem o rodinu a zakotvit jej pomocí státních orgánů. Je odsuzováno odkládání dětí do nalezinců a také jejich „odsunování“ do cizích rodin či internátních škol. Významným autorem 18. století je Robert Malthus, který přichází se svou vizí přelidněné Země s omezenými zdroji. Právě díky této myšlence se započalo omezování počtu dětí v rodinách. (Matoušek, 2003, s. 32)

Toto období také přálo rozvoji ženské emancipace. Vznikala různá hnutí, politické kluby či ženské legie, které však neměly dlouhého trvání. Významným milníkem byl rok 1791, kdy Olympie de Bourges vydává spis *Práva ženy a občanky*, což je první artikulace vznikajícího feminismu. Hlavní myšlenkou tohoto spisu je naprostá rovnost mužů a žen před zákonem. V roce 1792 je uzákoněn rozvod, ovšem již roku 1816 je opět zrušen. Nejvýrazněji se emancipace žen projevovala v Anglii a ve Francii. Právě v Anglii bylo po první světové válce dosaženo malého vítězství, neboť parlament uznal ženám volební právo, ale s mnoha podmínkami. Ženy, které chtěly volit, musely být starší 30 let, vzdělané, vdané a starající se o domácnost. (Matoušek, 2003, s. 32 – 33)

Princip patriarchální rodiny se začíná rozpadat. Muž přestává být jediným živitelem rodiny a jeho prestiž klesá. Rodina je podrobena veřejné kontrole a musí se potýkat s nízkým soukromím, neboť se zcela více otevírá své komunitě. Tato doba je také známá svými zápornými postoji k erotické zamilovanosti a lásce. Navzdory tomu však docházelo k uvolnění dosavadních zvyklostí v rámci sňatků a svateb. Souhlas rodičů se sňatkem se stal formálním, prvořadé bylo přání snoubenců žít společně. (Matoušek, 2003, s. 33 – 34)

Dosavadní podřízení vrchnosti, či církvi upadá a rodina se stává místem uspokojování citových potřeb, místem přerozdělování ekonomických hodnot, místem konzumu a rekreace. Stále více kompetencí rodiny však přebírají jiné instituce a v konečném důsledku si rodina ponechává svou výchovnou funkci jen vůči nejmenším dětem. Vzdělání se stává nejcennějším statkem, který může rodina svým dětem předat.

Objevují se však nejrůznější trendy, které jsou charakteristické pro postindustriální dobu. Patří sem zejména odkládání sňatků a rození dětí na dobu co nejpozdější, zakládání neformálních rodin, zvyšování rozvodovosti a pokles ochoty lidí znovu vstupovat do manželství. Dále je omezován počet dětí v rodině a prodlužuje se doba, po kterou děti a rodiče žijí spolu. (Matoušek, 2003, s. 34 – 35)

1.2 Současná rodina, její funkce a znaky

Rodina prošla v posledních letech velmi zajímavým vývojem, avšak stále zůstává nepostradatelnou institucí jak pro dospělého, tak pro dítě. Ačkoliv mnoho jejích funkcí v současné době přebírají jiné instituce, rodina stále figuruje na počátku života člověka a rozvoje jeho osobnosti a v rozhodujících fázích jej také ovlivňuje. (Kraus, 2008, s. 79)

V současné době je nejběžnější rodinou tzv. **nukleární** rodina, která je tvořena rodiči a jejich dětmi. Pokud je tato rodina rozšířena o více příbuzných osob, tedy o babičky, dědečky, tety, strýce apod., nazýváme ji **rozšířenou** rodinou. Dalšími běžnými výrazy jsou orientační a prokreační rodina. **Orientační** rodinou je ona rodina, z níž jedinec vychází, v níž vyrůstá. Rodinu **prokreační** pak onen jedinec sám zakládá. (Kraus, 2008, s. 80)

Rodina orientační má také nepochybně vliv na rodinu prokreační, neboť dítě přebírá vzory rodičovského chování a později je užívá v rodině, kterou sám založil (Matoušek, 2003, s. 62).

Rodina je nositelnou několika funkcí, které v mezích své funkčnosti splňuje či zanedbává. Jandourek (2012, s. 195) rozlišuje tzv. **funkční rodinu**, která pro své členy plní většinu významných funkcí. Dle Krause (2008, s. 80) tato rodina plní všechny či většinu svých funkcí zcela nebo přiměřeně dané situaci.

Nepříkladnou formou rodinného soužití je již **rodina dysfunkční**, v níž některé funkce nejsou plněny dostatečně, v závislosti na těchto problematických okolnostech však není ohrožen celkový život rodiny. Zcela nevyhovující formou je **rodina afunkční**. Jedná se o případy, kdy rodina nezvládá plnění svých základních funkcí, čímž se vnitřně rozkládá a narušuje tak vývoj dítěte a jeho socializaci. (Kraus, 2008, s. 80)

V následující podkapitole vymezíme základní funkce rodiny, naznačíme jejich proměny v nedávné době a charakterizujeme důležitost těchto funkcí pro členy rodiny.

1.2.1 Funkce rodiny

Rodina je pod neustálým tlakem společnosti a nároky a požadavky na plnění jejich funkcí neustále narůstají. Důsledkem tohoto nátlaku je nedostatečné plnění těchto funkcí. Pozitivním následkem tohoto náporu je ovšem fakt, že se rodinné prostředí, více než dříve, stává protiváhou veřejného prostoru, jakýmsi útočištěm před okolním světem. (Kraus, 2008, s. 81)

V nepřetržitém zmatku současného světa vystupuje rodina jako opěrný bod, kam se její členové mohou uchýlit a právě to z ní činí nepostradatelnou instituci (Matoušek, 1997 cit. podle Kraus 2008, s. 81).

„Funkce rodiny jsou většinou chápány jako úkoly, které plní rodina jednak vůči svým příslušníkům, ale také ve vztahu ke společnosti“. (Střelec, 2005, s. 110)

Střelec (2005, s. 110 – 111) rovněž tvrdí, že funkce rodiny jsou jedním ze základních témat sociologie a že jsou soustavně a navzájem ovlivňovány jak společností, tak životem samotné rodiny. Za základní funkce rodiny považuje ekonomicko-zabezpečovací, biologicko-reprodukční, emocionálně-ochrannou a výchovně-socializační funkci. V neposlední řadě také přidává také funkci odpočinku a regenerace tělesných a duševních sil.

Ekonomicko – zabezpečovací funkce je jednou z nejvýznamnějších funkcí rodiny. Rodina je chápána jako významný prvek v ekonomickém systému státu, zapojuje se do výrobního i spotřebního průmyslu a je jakousi samostatnou ekonomickou jednotkou. (Kraus, 2008, s. 81 – 82.)

Tato funkce má rovněž několik aspektů, přičemž každý z nich je závažný jak pro existenci rodiny, tak pro společnost a rozvoj jejího ekonomického systému. Rodina je začleňována do výrobní i nevýrobní sféry, v určitých profesích a na určitých místech. S těmito místy souvisí určité nároky na pracovní síly, způsobilost a podobně. Zároveň rodina vystupuje jako jednotka mikroekonomického rozhodování, disponuje určitými prostředky, ať už materiálními, či finančními a realizuje s těmito prostředky individuální transakce. Díky investicím, půjčkám či spoření tak rodina více či méně vymezuje stabilitu ekonomického systému společnosti. (Střelec, 2005, s. 111)

V současném ekonomickém systému, který ve stále větší míře doprovází nezaměstnanost, dochází k určitým poruchám ekonomické funkce rodiny, jež se projevuje

především hmotným nedostatkem. Dalším důvodem, který vede k defektu této funkce, může být zvyšování životních nákladů, například v případě narození dítěte, náhlé nemoci či úmrtí člena rodiny. (Kraus, 2008, s. 82)

Ačkoliv stát usnadňuje některé ze zaopatřovacích úkolů rodiny, zajištění plnohodnotného a kvalitního života dětí je pro rodiče stále velkým ekonomickým zatížením (Střelec, 2005, s. 111).

„Ekonomická funkce dnes zaznamenala určitý posun ve směru návratu k podobě rodiny, která představuje samostatnou ekonomickou (výrobní, obchodní) jednotku, tedy rodinnou firmu“. (Kraus, 2008, s. 82)

Biologicko – reprodukční funkce je dlouhodobě neměnná, neboť její podstatou je plození potomků a utváření stabilní reprodukční základny a tím i stability celé společnosti. Poslední trendy ve společnosti ovšem znamenají pro tuto funkci hrozbu, neboť ve vyspělých zemích jsou děti brány spíše jako překážka v profesním růstu a seberealizaci. Neustále klesající počet novorozenců dětí tento trend pouze potvrzuje. (Kraus, 2008, s. 81).

Děti jsou budoucností rodiny a pokračováním jejího života. V dobách, kdy ve společnosti hrála prim výrobní činnost, řemesla a rolnictví, představovaly děti jakousi kontinuitu rodinné profesní tradice. Povolání otce se většinou stalo také povoláním jeho syna, u dívek obvykle fungoval stejný princip. Na biologicko-reprodukční funkci rodiny můžeme však nahlížet také z perspektivy manželství, jakožto instituce pro společensky uznávaný pohlavní styk. Sociologičtí badatelé prezentují sexuální a rodičovský instinkt jako jádro existence rodiny, zatímco jiné teze přikládají význam spíše ekonomickým vztahům a rodina podle nich slouží k udržení a rozmnožování hmotných statků. (Střelec, 2005, s. 111)

Emocionálně – ochranná funkce rodiny je principiální a nezastupitelná, neboť žádná jiná instituce nedokáže zrealizovat potřebné citové zázemí, pocit jistoty, lásky a bezpečí, než právě rodina. Ačkoliv je tato funkce v zásadě nezměnitelná, stále více přibývá případů, kdy rodina není schopna tuto funkci správně či bez velkých obtíží plnit. Ve společnosti tak narůstá počet deprivovaných, v některých případech dokonce týraných, dětí. Důvodů, kvůli kterým je tento jev stále intenzivnější, je mnoho, ovšem mezi nejčastější patří rozvody, dezintegrace a zaneprázdněnost. (Kraus, 2008, s. 83)

Dle Střelce (2005, s. 112) „emocionálně – ochranná funkce bezprostředně souvisí s uspokojováním potřeb bezpečí, jistoty, pochopení, přijetí a lásky, s utvářením prostředí citové podpory a zázemí, pocitů spolupříslušnosti a uznání“.

Tyto a jiné hodnoty, tak významné pro vyrovnanost a vnitřní pohodu člověka, jsou nezbytností především pro zdravý vývoj dětí. Toto tvrzení také potvrzuje fakt, že emocionálně – ochranná funkce rodiny je nejčastěji spojována se vztahem rodič – dítě. Ve skutečnosti má však nebývale širší rozsah. Podstatnou složkou emočního světa rodiny je jeho pozitivita, neboť negativní a nepříznivá emocionální atmosféra je živnou půdou pro patologické jevy. (Střelec, 2005, s. 112)

Výchovně – socializační funkce je spojena s přizpůsobováním se životu a osvojováním si základních návyků a způsobů chování. Socializační proces, jenž tvoří jakýsi střed této funkce, spočívá v přípravě dětí a mladistvých na praktický život. Současně však musíme zmínit vliv mladší generace na starší, neboť se prodlužuje doba, po kterou vedle sebe žijí až tři generace. (Kraus, 2008, s. 82)

Výchovně-socializační funkce je společně s emocionálně-ochrannou funkcí považována za nejvýznamnější v oblasti působnosti rodiny na dítě, zejména v jeho raném dětství, předškolním a mladším školním věku (Střelec, 2005, s. 112).

„Odpovědnost za výchovu přesouvá někdy rodina na školu a očekává, že profesionální přístup učitelů napraví i chyby, jichž se ve svých výchovných přístupech dopouští“.
(Kraus, 2008, s. 82 – 83)

Chyby ve výchovných přístupech jsou způsobeny širokou škálou nevhodných stylů ve výchově. Za nejčastější lze označit liberální styl výchovy, který je determinován přílišnou volností a svobodomyšlností, která je poskytována dítěti. Dalšími nevhodnými styly výchovy je přístup perfekcionista, tedy ve všech oblastech života dítěte usměrňující a dále styl autoritativní, který je pro dítě charakteristický nutností plnit strohé příkazy od rodičů. Za optimální výchovný přístup je považován styl demokratický, jehož základními kameny jsou partnerství a diskuze. (Kraus, 2008, s. 83)

Význam **funkce odpočinku a regenerace tělesných a duševních sil** v současné době narůstá, a to zejména díky změnám ve způsobu života rodiny. Tyto změny mají rozličné příčiny, mezi něž patří např. posuny v hodnotových orientacích, integrace technických prostředků do rodinného života, či variabilita možností využití volného času. Z těchto, a mnoha jiných důvodů můžeme označit rodinu a domov za jakousi protiváhu, či

kompenzaci společenského či pracovního života, profesních požadavků a nároků. (Střelec, 2005, s. 111 – 112)

Kraus (2008, s. 83) tvrdí, že relaxační a rekreační funkce rodiny má největší význam pro dítě, ačkoliv se samozřejmě týká všech členů rodiny. Plnění této funkce se projevuje zejména v tom, jakým způsobem rodina tráví svůj volný čas a také v tom, kolik členů rodiny je při těchto volnočasových aktivitách pohromadě.

1.3 Charakteristické znaky současné rodiny

Rodina není stagnující jednotkou, ale mění se a vyvíjí, v důsledku čehož dochází k jejím proměnám a k proměnám jejích charakteristických znaků. Tyto proměny zasáhly i sociální role rodičů, což se projevuje zejména v **demokratizaci rodiny**. Postavení muže a ženy se od dob patriarchální vlády rapidně změnilo a v současnosti již stavíme obě pohlaví na stejnou úroveň. Demokratizace rodiny tedy způsobila, že muž ztratil své výsadní postavení, zatímco žena získala některá práva a povinnosti, jež jí dříve nenáležela. Protože do rodiny zařazujeme také potomky rodičů, docházelo k postupné úpravě do současné podoby také v jejich případě. Jejich vztah s rodiči je dnes v ideálním případě partnerský. (Kraus, 2008, s. 83 – 84)

Nelze však říci, že by tyto změny nějakým způsobem negativně ovlivnily rodinný život. Pokles autority otce nutně neznamenal ztrátu jeho významu v rodině. Úplná rodina, tedy rodina, v níž figurují oba rodiče, v současné době na stejné úrovni, je pro dítě nenahraditelná. Oba rodiče dodávají do soukolí funkční rodiny něco svého a zároveň se komplementárně doplňují, což představuje pro dítě určitý vzor, na kterém se od počátku svého života učí, jak by měl funkční vztah vypadat a jaká jsou jeho pravidla. (Kraus, 2008, s. 84)

Další proměnou, kterou rodina v současnosti dožala, je jakási **izolovanost od společnosti**. Tato izolovanost zahrnuje pokles významu sousedských vztahů, tendence oddělit život jednotlivých generací a také možnost úniku. Únikem se myslí určité uzavření před dnešní přetechnizovanou a medializovanou společností. (Kraus, 2008, s. 84)

Kraus (2008, s. 84) dále předkládá, že další změnou je také **zmenšování rodiny**. Tento jev, společně s jevem izolovanosti, nutně předpokládá menší stabilitu rodiny, která tak postrádá vnější ukotvení a citlivěji reaguje při vnitřních kolizích.

Zmenšování rodiny je také spojeno s tendencí dnešní mladých lidí odkládat mateřství na co nejpozdější dobu. Počet starších matek se rapidně zvyšuje. Termín starší matka označuje ženu, která rodí dítě po dosažení 35 let. V minulosti taktéž existovaly případy starších matek, ovšem dnešní příčiny tohoto jevu jsou zcela odlišné. Mezi nejčastější příčiny odkládání mateřství dnes patří vyšší vzdělanost a zaměstnanost žen, rozmanitost forem rodinného života, možnost antikoncepce a kontrola porodnosti. (Sobotková, 2007, s. 154 – 155)

V souvislosti s fenoménem singles můžeme také zmínit neustále se zvyšující počet osamělých matek s dětmi, což však bude podrobněji rozpracováno v podkapitole o neúplných rodinách.

Kraus (2008, s. 84 – 85) dále definuje pojem **dezintegrace rodiny**. Jedná se o stále častěji se objevující jev, který spočívá v ubývání chvil, kdy se rodina schází pohromadě a tráví společně svůj volný čas. Přibývá tak rodin, které se díky neustálé práci, dalším zálibám a povinnostem pouze potkávají a přestávají spolu komunikovat. Tento jev má největší dopad na děti, které tak jsou odkázány sami na sebe a zůstávají tak bez opěrného bodu ve svém životě.

Stále častěji se v současnosti také objevuje výrazné **zatížení rodičů pracovními aktivitami** a z toho vyplývající časové zaneprázdnění. Tato skutečnost má největší dopad na děti, kterým se tak v důsledku neustálé vyčerpanosti rodičů nedostává relaxace a rekreace. Často také dochází ke kompenzacím ze strany rodičů, ovšem ve zcela nevyhovující formě, tedy ve formě peněží. Tato forma kompenzace výrazně ovlivňuje hodnotový žebříček dětí, které se tak stávají závislé na finančních a materiálních prostředcích. Tato změna v hodnotách může vést ke změně charakterových vlastností dítěte a dokonce i ke vzniku deviací. Se zatížeností rodičů pracovními záležitostmi také souvisí stále častější **dvoukariérový model rodiny**, jenž je způsoben emancipací a růstem vzdělanosti, a který bohužel v některých případech vede i k rozpadu rodiny. (Kraus, 2008, s. 85)

Nejrozšířenější a zároveň nejvíce devastující rodinu jsou v současné době **rozvody**. Dle statistik se rozpadá 50% manželství a ČR patří k zemím s nejvyšším výskytem rozvodů. V důsledku rozvodu se do krize dostává také dítě, či děti. Je ovlivněno jejich duševní zdraví i osobnostní rozvoj. Pokud jeden z rodičů, či oba následně vstoupí do

dalšího manželství, které se ukáže být nefunkční, opět to má největší dopad právě na děti. (Kraus, 2008, s. 85)

V současnosti je velice diskutovaným problémem také **nedobrovolná bezdětnost**. V některých případech se jedná o situace, kdy manželé mají potíže při početí, a proto vyhledávají pomoc odborníků. V těch závažnějších případech již musíme mluvit o neplodnosti, což je stav, který má za následek bezdětnost. (Sobotková, 2007, s. 162 – 163)

„S mateřstvím a šířeji s rodičovstvím jsou spojovány konkrétní hodnoty, jako intenzivní dávání a přijímání citu, radost a potěšení z dětí, zajištění kontinuity rodu, sebezpřesahování, dosažení dospělé identity prostřednictvím rodičovství, přispění k osobnostnímu zrání – rodičovství nás učí být méně sobeckými, více trpělivými atd.“. (Sobotková, 2007, s. 163)

V dnešní době je neplodnost jakousi stresující životní okolností. Společnost jaksi očekává, že se manželskému páru narodí dítě. Pokud k tomu nedojde, pár se začne odlišovat a může pociťovat určité stigma. Ve výsledku se dostaví negativní změny v sebepojetí či narušení sebeúcty manželů. (Sobotková, 2007, s. 164)

Mezi nejnápadnější ze změn rodiny i společnosti patří také **výrazné stárnutí populace**. Mění se věkové rozložení obyvatelstva a ubývá lidí středního věku v plné ekonomické aktivitě. (Možný, 2006, s. 269 – 270)

V posledních desetiletích se objevily některé další trendy: pokles sňatečnosti a porodnosti, nárůst počtu nesezdaných lidí, klesající počet lidí, kteří se po rozvodu znovu vdávají, či žení, nebo zvyšování věku pro vstup do manželství. (Střelec, 2005, s. 109)

Ačkoliv dochází k těmto trendům, Možný (2006, s. 256) tvrdí, že manželství má pro většinu Čechů stále ještě vysoký status. Většina mladých lidí prý považuje manželství za nejsprávnější formu rodiny a je téměř jisté, že většina těchto lidí sňatek skutečně uzavře. Je však otázkou, nakolik je bude motivovat stále klesající podpora manželství.

2 FENOMÉN SINGLES

Pojem singles je relativně novým termínem. Jedná se o poměrně neprobádanou oblast lidského způsobu života a v současné době je na ni stále nahlíženo s odstupem.

Tento jev je záležitostí především pozdní moderny a vzniká na přelomu století (Možný, 2006, s. 277).

Singlovství je prezentováno jako životní styl a zároveň jako legitimní sociální zvyk, k němuž jsou oprávněna obě pohlaví. Současná doba je charakteristická svými nároky na flexibilitu a přizpůsobivost člověka. Rodina však znamená jistý závazek a odpovědnost. Právě tyto okolnosti jsou často důvodem, proč lidé volí singlovství. (Možný, 2006, s. 277)

Mnoho lidí je ochotno nechat se zlákat vidinou úspěchu, zejména tedy finančního, jakožto nejvyššího ideálu, kterého lze v životě dosáhnout. Stejně tak odpovědnost a upjatost rodičovství je jaksi na překážku volnému způsobu života. (Možný, 2006, s. 277)

„Pojem singles označuje jedince, kteří nechtějí vstupovat do manželství, protože jim život o samotě v zásadě vyhovuje“. (Jandourek, 2003, s. 119)

V současnosti je tento pojem známější zejména v západních zemích, kde bývají singlové označováni také jako „swingers“ nebo „lonely losers“. Celosvětově však single jedinci tvoří malou, ale narůstající a nezařaditelnou skupinu. (Borgata a Montgomery, 2000, s. 107)

V historii bylo na problematiku singlů nahlíženo poměrně negativně, a to převážně ve Spojených státech amerických. Studie ukazují, že v 50. letech 20. století bylo na singlovství nahlíženo jako na patologii. Ovšem již v 70. letech 20. století byli single jedinci nejen tolerováni, ale single způsob života byl taktéž brán jako cesta ke zvýšení štěstí individua. (Borgata a Montgomery, 2000, s. 107)

2.1 Životní styly

Definovat životní styl je poměrně obtížné, neboť zahrnuje veliké množství souvislostí a asociací. Je to velice rozsáhlá oblast, zahrnující zdánlivě nesourodá témata. Váže se na módu, bydlení, konzumní chování či odlišnosti minority od majority. Životní styl je tudíž multidisciplinární i interdisciplinární. Obecně můžeme říci, že životní styl je způsob, jakým lidé žijí. V rámci konkrétního definování životního stylu si klademe několik otázek. Nejprve se ptáme, co vlastně životní styl zkoumá, kdo je subjektem jeho zkoumání,

kdy a kde toto bádání probíhá, podle čeho, za kolik a za čím. Odpovědí na otázku co vlastně životní styl zkoumá, nalezneme pod pojmy životní projevy, zvyklosti či formy života. Konkrétněji se také užívají pojmy činnosti a vztahy. Subjektem zkoumání je jednak individuum, na té nejkonkrétnější rovině, dále skupina, jakožto nejčastější případ sociologického zkoumání, a jednak také celá společnost. Společnost je však pro zkoumání příliš velkým subjektem, tudíž jí pouze můžeme přiznat jakousi legitimitu pojetí tendencí v životním stylu. V rámci zkoumání subjektu je tento dále členěn dle určitých aspektů, jako je věk, gender, vzdělání, rodinný stav atd. Rovněž je důležitá otázka sociální role, kterou daný subjekt zaujímá. Při definování životního stylu dále zkoumáme určité časové dimenze, čímž vlastně odpovídáme na otázku kdy. Zaměřujeme se na dimenzi individuálního času, což je životní cyklus člověka, dále na dimenzi pracovního, vázaného a volného času a rovněž na dimenzi historického času, která sleduje vývin a vývoj životních stylů a vzájemně je srovnává. Každý životní styl, vázaný na život určitého subjektu, musí mít místo, v němž se odehrává. Obecně můžeme tento prostor označit jako životní prostředí, které dělíme na fyzické, což je nejčastěji město, či venkov a sociální, které se týká prostředí mezilidských vztahů. Pokud zkoumáme, podle čeho vlastně člověk žije, obracíme se na jednotlivé regulativy jeho životního stylu. Mezi tyto regulativy patří kultura, sociální normy a morálka, hodnoty, či potřeby. Otázka za kolik konkrétně indikuje ekonomické podmínky života subjektu, které jsou spojovány s jeho životní úrovní. Na poslední otázku v rámci zkoumání životních stylů, můžeme odpovědět v přeneseném smyslu, tedy za čím, či za kým člověk chce ve svém životě dojít. Orientujeme se tedy na kvalitu jeho života. (Duffková, 2008, s. 51 – 64)

V odborné literatuře rozlišujeme dva termíny: životní způsob a životní styl. Životní způsob se obvykle vztahuje k větším sociálním celkům, jako jsou národy, státy či světadíly. Pro tento pojem je také velmi významné náboženství. Životní styl je orientován spíše na individuální uspořádání životních forem do optimálního a harmonického celku. (Kraus, 2008, s. 166)

„Životní styl je charakterizován jako široký komplex činností a s nimi spjatých postojů, norem, hodnot, návyků, které mají trvalý ráz a jsou pro každého individuálně specifické – vystihují jeho osobitost“. (Kraus, 2008, s. 166 – 167)

Životní styl je ovlivňován vnějším a vnitřním faktorem. Vnější faktorem jsou životní podmínky a vnitřním faktorem je samotný subjekt životního způsobu. Životní podmínky jsou všechny danosti, v nichž se rozvíjí společenská existence. Na tyto danosti

jednotlivec reaguje, zaujímá k nim postoj a hodnotí je. Životní podmínky specifikujeme dle různých hledisek a dělíme je na geografické a ekologické (poloha prostoru, klimatické poměry), biologické (pohlaví, věk, zdraví), demografické (sňatky, rozvody, singles), sociálně-politické a politické (sociální struktura a stratifikace), sociálně-ekonomické a ekonomické (životní úroveň), kulturní a obecně ideové (hodnoty, hodnotové orientace) a technologické (informační a komunikační technologie). (Duffková, 2008, s. 69 – 76)

Existují také konkrétní znaky životního stylu. Jedná se o kognitivní hodnocení sebe samého a svého postavení ve světě (osobní životní filosofie), způsob prožívání (kvalita a intenzita prožívání), vztah k práci, odpočinku a pohybové aktivitě (kompenzační seberealizace), zvládání sociální interakce (sociální síť) a ego úroveň (osobnostní vybavení). (Žumárová, 2001 cit. podle Kraus, 2008, s. 167)

2.2 Příčiny způsobu života singles

Příčiny tohoto způsobu života jsou různé. Nejčastější motivací je především možnost věnovat se více profesní kariéře, osobním zálibám či vstupovat do více sexuálních vztahů. Tento způsob života má ovšem i jinou stránku, sestávající se z pocitů osamělosti, izolace a z neustálého nátlaku vrstevníků a okolní společnosti na vstup jedince do manželství. (Jandourek, 2003, s. 119)

Jak již bylo řečeno, existuje mnoho důvodů, proč se lidé stávají singly. Někteří lidé si tento způsob života vybrali jako preferovanou možnost, tedy zcela dobrovolně a vědomě se např. z kariérních důvodů, kvůli sexuální orientaci či snad strachu z rodinné odpovědnosti, stali singly. Další lidé žijí v takových podmínkách, kde demografická nerovnováha ovlivňuje možnost výběru partnerů. Existují také jedinci, kteří byli celoživotně izolováni od společnosti, či mají nedostatečné sociální dovednosti, což jim znemožňuje najít si vhodného partnera pro život. Rovněž zdravotní postižení či vada v některých případech omezují, či dokonce vylučují možnost nalézt vhodný protějšek pro společný život. (Borgata a Montgomery, 2000, s. 107)

Zcela kontrastním a zároveň extrémně důležitým prvkem, který je zvažován při posuzování příčin způsobů života singles, je pohlaví jedince. (Borgata a Montgomery, 2000, s. 108)

Jessie Bernardová v roce 1973 zcela otevřeně prohlásila, že muži, kteří nikdy nevstoupili do manželství, představují „spodní část sudu“, zatímco nikdy neprovdané ženy

jsou jakousi „třešničkou na dortu“. Důvodem, proč Bernardová označuje neprovdané ženy za „třešničku na dortu“ je fakt, že vzdělanější a úspěšné ženy mají mnohdy obtíže najít vhodného partnera v okruhu svých vrstevníků, a proto zůstávají neprovdané. Na rozdíl od žen si totiž vzdělaní a úspěšní muži často vybírají protějšky s nižším vzděláním a příjmem. (Bernardová, 1973 cit. podle Borgata a Montgomery 2000, s. 108)

Obecně se o single ženách tvrdí, že jsou více inteligentní, vzdělanější a úspěšnější než muži. Výzkumy také prokázaly, že jsou ženy ve svém single životě šťastnější, méně osamělé a jejich psychická pohoda je zpravidla výraznější než u mužů. Některé vzdělané a úspěšné ženy dokonce označují manžela a děti za jakési břemeno. (Borgata a Montgomery, 2000, s. 108)

2.2.1 Bariéry single jedinců

V životě některých singlů existuje spousta bariér, které jim brání zakládat rodiny, či udržovat dlouhodobé partnerské vztahy. Jednou z těchto bariér je materiální a finanční zabezpečení. Někteří single jedinci považují za nezodpovědné, nedokázat rodině zajistit určitý životní standart. Právě toto je jedna z jejich podmínek založení rodiny. Tato situace také výrazně souvisí s jejich profesním uplatněním. V některých případech však dochází spíše k neustálému upřednostňování práce, nežli ke snaze vydělat peníze, které by vytvořily základ k založení a zajištění rodiny. Další bariérou, která single jedincům znemožňuje, či alespoň znesnadňuje nalezení partnera, jsou jejich vysoká očekávání na partnera, která nedokáží snižovat. Někteří z těchto jedinců se tedy snaží nalézt sobě rovného partnera, který splňuje veškerá jejich očekávání a oni tak nemusí slevovat ze svých nároků. Další bariérou, či omezením je fakt, že po delší době o samotě se ztrácejí návyky normálního fungování v normálním svazku. Dlouhodobý single jedinec již neví, jak se ve vztahu chovat, co se od něj očekává a jaká jsou jeho práva. Někteří single jedinci prožívají svou samotu jako výzvu. Nalézají celou řadu zástupných činností, které jim pomáhají překonávat tato období. Projevují se například v umělecké sféře. V životě singlů jde ale také o to, že ačkoliv jsou bez partnera či partnerky, nikdy nejsou úplně sami. Problémem je jejich přizpůsobení se všem aspektům současné společnosti. (Tomášek, 2006)

2.3 Charakteristické vlastnosti singlů

Mlčoch (ZbynekMlcoch.cz, © 2008) uvádí, že single jedinci obvykle žijí ve velkých městech a jejich průměrný věk, uváděný ve statistikách, je mezi 25 – 40 lety. Jak již bylo zmíněno, single jedinci zakládají spíše povrchní svazky a často mění své partnery. Ve svém životě mohou mít různé sklony a tendence, jako například tíhnutí k alkoholismu nebo k poruchám příjmu potravy. Obecně jsou však tyto charakteristické rysy podmíněny tím, zda je jejich momentální stav dobrovolný, či nedobrovolný, stálý nebo dočasný.

Obecně je uváděno, že single jedinci, kteří si vybrali svůj single status dobrovolně, mají rádi svou svobodu a pohodu. Většinou smýšlejí sobecky a jsou soustředěni na svou osobu a úspěchy. Také si kladou vysoké nároky na jejich budoucího partnera, což jim mnohdy znesnadňuje jeho nalezení. Dobrovolnými singles jsou ale také jedinci, kteří v minulosti zažili nezdařený vztah, nebo ti, kteří nejsou ochotni svázat s někým svůj život či založit s někým rodinu. (ZbynekMlcoch.cz, © 2008)

Single muži jsou obecně méně citově vyzrálí a více promiskuitní, nežli ženy. Většinou pocházejí z rodin, kde v minulosti měli, či stále mají úzký vztah s matkou, zejména proto, že byli jedináčky, nebo prvorozenými syny z neúplné rodiny, které vládla matka. Na druhé straně mezi single ženami převažují kariéristické typy, které si samotu kompenzují s přáteli a známými, a často se bojí přiznat si, co vlastně chtějí. Některé z nich velice touží po rodině, ačkoliv si dokáží představit, že by dítě vychovávaly samostatně. (ZbynekMlcoch.cz, © 2008)

Single jedinci obecně mají rádi svou pohodu a svobodu a jejich stav je způsoben nejčastěji tím, že stále nepotkali toho pravého, nebo jsou se svým současným stavem spokojeni, či se zotavují z předešlého nevydařeného vztahu (ZbynekMlcoch.cz, © 2008).

2.4 Typologie singles

S vnikem singles životního stylu se současně objevují tendence single osoby zařadit, ale také rozčlenit a kategorizovat. Vznikají tedy různé typologie singlovství z nichž některé přetrvávají a stávají se klasickými. V naší práci uvádíme tři nejznámější singles typologie, přičemž téměř všechny jsou vystavěny na podobném základě.

2.4.1 Typologie Marcely Linkové

Marcela Linková dělí single jedince do tří kategorií:

1. *společně, ale každý sám* – autorka do této kategorie zařazuje jedince, kteří mají trvalý vztah, ovšem s partnerem nesdílí společnou domácnost, rovněž zde poukazuje na velmi častý jev u úspěšných lidí, u nichž se musí rodinné hodnoty prát s jinými alternativami, jako jsou koníčky a záliby,
2. *single „z donucení“* – zde jsou zařazeni jedinci, kteří momentálně nejsou v trvalém vztahu a nutno zdůraznit, že jejich současný stav je nedobrovolný a bývá velmi často způsoben ukončením předchozího dlouhého vztahu, vysokými pracovními nároky či nároky na partnera nebo partnerku,
3. *singles omylem* – do této kategorie spadají jedinci, kteří nedisponují trvalým vztahem a do budoucna jej neodmítají, ovšem odkládají jej na dobu co nejpozdější a to zejména kvůli vyšší odpovědnosti, která vyplývá z rodinného uspořádání.

Typologie Linkové je charakteristická také tím, že autorka nepředpokládá existenci singlů, kteří svůj současný stav považují za svůj životní styl. Její typologie je založena především na dočasnosti tohoto stavu, více či méně dobrovolné. (Linková, 2002)

2.4.2 Shostakova typologie „singlovství“

V roce 1987 přišel Arthur Shostak s typologií singlovství, ve které poukazuje na rozdíly v single populacích, které jsou založeny na dvou hlavních kritériích. Prvním z nich je skutečnost, zda je singlovství **dobrovolné, či nedobrovolné**. Druhým kritériem je **dočasnost či stálost** tohoto stavu. Na základě těchto kritérií rozlišuje Shostak 4 hlavní typy singlů, které se ve společnosti vyskytují.

Prvním typem singlů jsou tzv. **Ambivalents** (Rozpolčení). Jedná se o jedince, kteří v současnosti nehledají partnera, ale do budoucna jsou otevřeni myšlence manželství. Manželský svazek mohou odkládat z mnoha důvodů, přičemž nejčastěji jsou uváděny školní, či kariérní úspěchy. Dalším důvodem je užívání si života, experimentování se vztahy a osobní svoboda. Druhým typem jsou dle Shostaka tzv. **Wishfuls** (Toužící). Jsou to osoby, které aktivně hledají svůj ideální protějšek, ale prozatím neúspěšně. Tito jedinci jsou obecně nespokojeni se svým současným statusem a nejraději by vstoupili do manželství. Třetím typem jsou tzv. **Resolved** (Odhodlaní). Resolved jsou jedinečným typem singlů, neboť vědomě a dobrovolně preferují singlovství a jsou mu plně oddáni.

Děje se tak z mnoha důvodů, přičemž mezi nejčastější patří kariérní růst, sexuální orientace či další osobní důvody. Posledním typem singlů jsou dle Shostaka tzv. **Regretfuls** (Politovánihodní). Tito jedinci jsou specifictí zejména tím, že by rádi vstoupili do manželství, ovšem hledání svého ideálního partnera již vzdali a ustoupili do singlovství. Jejich stav je nedobrovolný, avšak trvalý. (Shostak, 1987 cit. podle Borgata a Montgomery, 2000, s. 108)

2.5 Neúplné rodiny – život single rodičů

Okolnosti single rodiny, respektive tedy neúplné rodiny, se různí. Single rodiče mohou být rozvedení, ovdovělí nebo nikdy nevstoupili do manželství. Tyto rodiny obvykle zahrnují jednoho rodiče a dítě či děti. (Borgata a Montgomery, 2000, s. 128)

Průzkumy uvádějí, že nejčastěji tuto neúplnou rodinu tvoří matka a její děti. Tento jev lze pozorovat v téměř 90% neúplných rodiny, zatímco single rodiny, v jejichž čele stojí otec, představují pouhých zbylých 10%. Tento trend je nyní způsoben nárůstem počtu žen, které mají dítě za svobodna. Mění se také jejich věkové složení. Dříve většinu těchto matek tvořily mladé dívky, mnohdy nezletilé. Nyní se však single matkami stávají zralé ženy středního věku, finančně zajištěné a úspěšné. Takové ženy dosud nenašly vhodného partnera a chtějí mít dítě, dokud je čas. (Sobotková, 2007, s. 170 – 171)

Mnoho problémů, které se neúplných rodin dotýkají, je spojeno s chudobou. Ekonomické obtíže jsou také zvětšovány, pokud druhý rodič neplatí řádné výživné. Je prokázáno, že single matky jsou mnohem pravděpodobněji chudší, nežli single otcové. Single rodiče také zažívají různé problémy, které vyplývají z jejich role samostatného rodiče. Nejčastější je přetížení úkoly, obtíže se sladěním rodičovských povinností a společenského života a následně také možné problémy s bývalými manžely, pokud existují. (Borgata a Montgomery, 2000, s. 128)

Osamělí rodiče se tedy potýkají jednak s finančními problémy, ale také s předsudky okolí. Většina lidí se do této situace dostává nedobrovolně, existují však výjimky. Některé ženy se stávají svobodnými matkami z vlastního rozhodnutí, ovšem pouze v případech, kdy disponují dostatkem prostředků k tomu, aby se o dítě mohly postarat a zajistit jim určitý životní standard. (Giddens, 1999, s. 168 – 169)

V rámci neúplných rodin můžeme také zmínit pojem „chybějící otec“. Tento pojem se užíval zejména po druhé světové válce, kdy byl muž jediným živitelem rodiny a často

trávil celé dny prací, takže se s dětmi vídal jen o víkendech. V současnosti se tento pojem změnil v důsledku stoupajícího počtu rozvodů. Nyní je chybějící otec důvodem k mnoha sociálním problémům (zločinnost, vysoké výdaje na sociální dávky). Tento jev má také vliv na děti, kterým chybí otcovský vzor, autorita, k níž by se mohli obrátit. (Giddens, 1999, s. 169)

Neúplnost rodiny má tedy dopad také na děti. Vedle množství negativních dopadů však existují také pozitivní jevy, které byly vyzkoušeny při sledování neúplných single rodin. Bylo prokázáno, že v budoucnu děti, které vyrůstaly se single rodičem, přebírají větší zodpovědnost za svou vlastní rodinu a také mají lépe vyvinutou úroveň osobní autonomie a nezávislosti. (Borgata a Montgomery, 2000, s. 128)

Možný (2006, s. 254) uvádí, že neúplné rodiny velmi často žijí společně s další rodinou, nejčastěji u rodičů. Jedná se o výraz mezigenerační solidarity. Tento jev je založen na vzájemné pomoci, kdy matky pomáhají svým dcerám, ze kterých se staly osamělé matky.

3 HODNOTY A HODNOTOVÁ ORIENTACE V SOUČASNOSTI

Pojem hodnota je skloňován v mnoha spisech a vystupuje v mnoha významech. Jedná se o jednu z nejdiskutovanějších problematik ve společenských vědách. (Duffková, 2008, s. 39)

V obecném slova smyslu bychom mohli pojem hodnota vyjádřit jako něco chtěného a žádoucího, tedy to, co si přeji a co by mělo být. Je jakousi reflexí, která odráží individuální či kolektivní představy o tom, co je pro společnost ideální či naopak. (Duffková, 2008, s. 39)

„V průběhu socializace přikládáme jednotlivým okolnostem svého života určitý význam, hodnotíme je z hlediska důležitosti pro nás, a tak vytváříme hierarchicky uspořádaný soubor hodnot; „nahore“ jsou ty nejdůležitější (jak nás život naučil) a „ty dole“ si uvědomíme jen občas“. (Novotná, 2008, s. 119)

Následující podkapitola podrobněji vysvětluje hodnoty a charakterizuje jejich funkce a význam pro společnosti i pro individuum. Následně se zaměřuje na roli hodnot v rozhodovacím procesu člověka.

3.1 Hodnoty, jejich funkce a význam

„Pod pojmem hodnoty se rozumí materiální či nemateriální objekty – jsoucna (například činnosti, chování, vize, vztahy, instituce, ...), ke kterým jednotlivci prostřednictvím účasti ve skupinách a společnosti zaujímají hodnotící postoj, čímž se jim připisuje určitý význam a snaha o jejich dosažení je následně vnímána jako různě intenzivní nutnost“. (Duffková, 2008, s. 39)

Forma hodnoty je většinou příliš obecná a výklad variabilní v závislosti na osobě, která ji uznává. Je to jakési zdůvodnění chování člověka, tedy proč se osoba chová právě tak, a ne jinak. (Jandourek, 2012, s. 99)

Dle Duffkové (2008, s. 123) hodnoty obvykle stojí v pozadí rozhodnutí pro určitý životní styl, přičemž toto rozhodnutí ovlivňuje především jedna zvláště uznávaná hodnota, klíčová hodnota, pro niž je člověk schopen podstoupit určitá rizika, jako je například reakce jeho nejbližšího okolí, zejména nesouhlas či opovržení.

Pojetí hodnot, kdy vše je hodnoceno ve vztahu k člověku, označujeme jako tzv. antropocentrické pojetí hodnot. V případě opozitním, kdy člověk není považován za „střed

všehomíra“, mluvíme o tzv. neantropocentrickém pojetí. Během socializace se naše hodnotové orientace rapidně mění a vytváříme tak své postoje. (Novotná, 2008, s. 119 – 120)

3.2 Hodnotová orientace

Hodnoty, které člověk vyznává, tvoří jeho více či méně stabilní hodnotový systém, v němž jsou hodnoty hierarchicky uspořádány (Nakonečný, 1998, s. 422).

Tyto hierarchicky uspořádané hodnoty se mohou označovat v obecném slova smyslu jako hodnotová orientace, jež je tvořena postoji k více či méně důležitým objektům, událostem, ideám a dalším. Významným faktorem, který je často spojován s hodnocením a tudíž i s vytvářením hodnot, jsou emoce. V procesu utváření hodnot nefungují izolovaně a již dávní filosofové je považovali za podstatu hodnotících procesů. Emoce signalizují subjektivní významy různých podnětů a situací, a pomáhají je nám tak rozlišovat v pozitivním i negativním smyslu. (Nakonečný, 1998, s. 422 – 423)

Dle Nakonečného (1996, s. 83) „se hodnoty stávají součástí sebepojetí a fungují jako motivy jeho obrany: člověk hlídá sám sebe, aby byl tím, kým chce být. Prosazování konkrétních hodnot či idejí může ovšem selhat, když jsou aktivovány konfliktní tendence“.

Základem pro hodnotovou orientaci jednotlivce je jakýsi soubor jím přijatých a preferovaných hodnot a hodnotová orientace je tak v konečném důsledku jejich uspořádání dle významnosti, tedy podle toho, čemu dává onen jedinec přednost. Hodnotová orientace a především jednotlivé hodnoty ovlivňují zaměřenost subjektu, volbu jeho cílů a prostředků k jejich dosažení. Taktéž regulují činnosti člověka a jsou také součástí základu jeho individuálního životního stylu. (Duffková, 2008, s. 125)

Hodnotový žebříček si každý jedinec vytváří samostatně v průběhu svého života a to na základě svých zkušeností, prožitků, vlastností a svého „psychologického profilu“. (Duffková, 2008, s. 125)

Jelikož však jedinec nežije osamoceně, ovlivňují jeho systém hodnot také lidé, se kterými se každodenně setkává. Silný vliv na vytváření hodnotového žebříčku tak má zejména jeho nejbližší okolí, následně také jeho vzory, s nimiž se ztotožňuje, či populární osobnosti, které jsou prezentovány v masmédiích. Jedinec je také obkloповán společností, jež si stanovila a preferuje své vlastní hodnoty. V rámci interakce a začlenění do společnosti musí jedince brát tyto hodnoty v potaz a částečně se jim přizpůsobovat.

Hodnotová orientace jedince ovšem není stálá či neměnná. V průběhu života se jednotlivé hodnoty mění, anebo se mění jejich umístění v hodnotovém žebříčku. Ačkoliv se individuální hodnoty formují především v průběhu primární socializace, k jejich proměnám dochází po celý život jedince. Zásadnější změny v hodnotové orientaci mohou přicházet v důsledku traumatizujících či zlomových okamžiků v životě jedince, nebo také jako následek změny životní nebo rodinné situace či podmínek. (Duffková, 2008, s. 125 – 126)

3.2.1 Hodnotová orientace společnosti a rodiny

„Každá společnost předepisuje svým členům jistý étos týkající se zakládání a vedení rodiny. Lidé si ho nemusí uvědomovat, ale řídí se jím.“ (Matoušek, 2003, s. 45)

Ve společnosti je velice obtížné najít a kvantifikovat charakteristický průměr, či chování, odrážející hodnotové preference. Stejně tak je nesnadné toto chování přímo pozorovat. Přesto existuje několik knih a článků, které se zabývají problémy rodiny. Ve 2. polovině 19. století vzniklo několik příruček o výchově dětí, přičemž autory většiny z nich jsou duchovní. Po 1. světové válce se mezi autory vyskytovali lékaři, načež po 2. světové válce zcela převládli psychologové. V 19. století se dostávají do spektra pozornosti mravní zásady výchovy dětí, přičemž byly stanoveny normy i sankce. (Matoušek, 2003, s. 45 – 46)

Počátek 20. století podporuje rozvolňování dosavadního patriarchálního vedení rodiny a zásadně se mění také postavení žen ve společnosti. Došlo k prudkému poklesu autoritativnosti. Na dítěti již nemohla být vynucována slepá poslušnost, omezovalo se násilí a dbalo se na rozdíly mezi dětmi a dospělými. Po roce 1918 přichází na řadu hledisko zdravotnické. Návyky byly dítěti vštěpovány od počátku jeho života, ovšem nebylo třeba zvláštních postupů k rozvoji jeho intelektu. Ve výchově vládl pořádek, pravidelnost a klid. Od roku 1950 se zdůrazňuje význam rodičovské lásky, dítě má být udržováno v harmonické atmosféře a výchova fungovala jako prostředek k naprogramování lidí pro budoucí bezproblémové fungování společnosti. V 60. letech kulminuje liberální postoj ve výchově, který má svůj základ v USA. (Matoušek, 2003, s. 46 - 47)

Minulé století bylo charakteristické hierarchičností rodiny. Na vrcholu hierarchie figuroval otec, pak byla matka a následně děti. Současně se změnami ve výchově však přišly změny i v tomto uspořádání. Přešlo se k rovnocennému vztahu mezi mužem a ženou, k harmonickému fungování rodiny a k liberalizaci rozvodů. Funkční rodina se nyní pozná podle emoční spokojenosti manželů i dětí. V 80. letech přišla nová vlna autority a

mravnosti ve výchově. Rodina má však možnost zcela kontrolovat své vlastní zásady a výstupy do společenského života. Hodnotový étos je zde však znatelný a to zejména díky hromadným sdělovacím prostředkům. Rodina má své vlastní hodnoty, svůj rodinný kodex, který se může stát ideologií této rodiny. Kodex určuje co, jak a kdy se má dělat, aby se to dělalo správně, náležitým způsobem. Soustava rodinných hodnot je také skryta v instrukcích, které děti dostávají od svých rodičů. Rodiče dávají svým dětem příklad, určitý vzor, podle něhož by se měli chovat. Problém nastává, pokud tento vzor není zcela ideální, či pokud normy, které rodič dítěti vštěpuje, sám porušuje. Rodina demonstruje své hodnoty také v předmětech, které se tak stávají rodinnými poklady. V případě, kdy zjišťujeme hodnotovou orientaci rodiny, často stačí, když zjistíme, jak ona rodina tráví volný čas. V rodinách s malými dětmi volnočasové aktivity určují rodiče, v rodinách s dětmi staršími jsou již brány ohledy na jejich názory a preference. (Matoušek, 2003, s. 47 – 48)

3.2.2 Typologie hodnotových orientací

Výzkum na téma typologie hodnotových orientací zpracovalo na teoretické i praktické úrovni již mnoho autorů. Z těchto výzkumů lze také vyvodit určité znaky pro stávající či novodobé životní styly a jejich typologii. Nejznámější typologii hodnotových orientací sestavil Edvard Spranger ve svém díle *Lebensformen* (1914). Tyto typy lze aplikovat i na jednotlivé osobnosti v rámci jimi preferovaných hodnot. Spranger rozlišil typ *teoretický*, jehož cílem je hledání pravdy a zásadní hodnotou je poznání. Dále rozčlenil typ *ekonomický*, jehož cílem je vlastní sebezáchova a základní hodnotou je užitečnost a typ *estetický*, kterému jako cíl přiřadil hledání harmonie a hodnotou ustanovil krásu. Čtvrtým typem Sprangerovy typologie je typ *sociální*, přičemž jeho cílem je konání dobra a hodnotou je láska. Dalším je typ *politický* s hlavním cílem ovládnutí druhých a základní hodnotou mocí. V neposlední řadě je to také typ *náboženský*, jehož cílem je sebepřesah a zásadní hodnotou je jednota s Bohem. (Spranger, 1914 cit. podle Duffková, 2008, s. 126)

Charles William Morris (1956) vytvořil typologii životních stylů, v níž rozlišuje třináct životních stylů, které se mohou vázat na různé osobnosti. Prvním z nich je předsevzetí *dosáhnout co nejlepšího postavení ve společnosti*, pečovat o získané kulturní statky, řídit se rozumem a být umírněný v osobním i celospolečenském životě. Dalším z životních stylů je jakási *kultivovaná nezávislost na lidech i věcech*, snaha vystačit si sám se sebou, kultivovat sebepoznání a vyhýbat se společnosti. Dále se jedná o *lásku*

k bližnímu, což je opozitem předchozího životního stylu a zahrnuje zájem a pomoc druhým lidem, současně pod tento styl spadá ovládnání touhy po majetku, moci a přemíře sexu. Morris dále rozlišuje životní styl *střídání oslav a samoty*, pod nějž zařazuje otevřenost prožitkům a zábavě a zároveň neexistenci strachu z trávení volného času samostatně. Následuje styl *životních činností a radosti prostřednictvím skupinové participace*, kdy jedinec uspokojuje své cíle a potřeby prostřednictvím života ve skupině lidí. Dalším životním stylem, vyskytujícím se ve společnosti, může být *mistrovství ve zvládnání měnících se podmínek*, kdy praktická práce řeší společenské problémy individua. Důležitým životním stylem, připouštějícím si spojení činnosti, zábavy a přemítání, je *integrace činnosti, potěšení a kontemplace*. Dále bychom mohli uvést *život v pohodě a bezstarostnosti*, kdy se člověk raduje z prostých věcí a není zatížen vášněmi a ctižádostí. Nemálo lidí volí také životní styl *očekávání v tiché vnímavosti*, který předpokládá setrvávání v tichu, klidu a radosti, přičemž takoví lidé musí být vnímaví vůči dobrým stránkám života. Morris také charakterizuje *stoické sebeovládání*, jakožto život v bdělém sebeovládání a nezávislosti a v poslušnosti rozumu. V neposlední řadě je zde také životní styl *ponoření se do vlastního nitra*, jež je naplněn meditací, bohatým vnitřním světem a přemítáním stranou od okolního rušného světa. *Dávání příležitosti k dobrodružným činům*, kdy člověk užívá své tělesné energie a má radost z překonávání překážek, je životní styl, který je založen převážně na aktivním trávení života jedince. Třináctým životním stylem této typologie je styl *pokory a odevzdání se osudu*, jenž je charakteristický skromností a obětavostí jedince, konáním dobra a přizpůsobením se vyšším vesmírným silám. (Morris, 1956 cit. podle Duffková, 2008, s. 126 – 127)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 REALIZACE VÝZKUMU

V praktické části bakalářské práce jsme zrealizovali výzkum, který se zaměřuje na názory studentů středních škol na problematiku rodiny a fenoménu singles a rovněž zkoumá jejich hodnotové orientace a preference. Výzkum byl prováděn pomocí dotazníkového šetření.

4.1 Stanovení výzkumných cílů

V rámci empirické části naší bakalářské práce jsme nejprve stanovili hlavní cíl a následně jsme si vytyčili dílčí cíle kvantitativního výzkumu.

Hlavním cílem naší práce je zjistit názor současné generace středoškolských studentů na problematiku rodiny a alternativních životních stylů.

Dílčím cílem jsme stanovili následovně:

1. Zjistit názor studentů středních škol na problematiku single jedinců a vymezit jejich informovanost o tomto fenoménu.
2. Vymezit současnou rodinnou situaci středoškolských studentů.
3. Vymezit názor studentů středních škol na rodinnou problematiku.
4. Vymezit výhody a nevýhody, které studenti středních škol spatřují v rodinném životě a v single způsobu života.
5. Zjistit názor studentů středních škol na „singlovství“ jako životní styl a jeho rovnocennost s ostatními životními styly.
6. Vymezit preference studentů středních škol v jejich budoucím životě v oblasti rodinných a manželských svazků.
7. Vymezit primární zaměření studentů středních škol po absolvování jejich dosavadního studia a jejich současnou hodnotovou orientaci.
8. Zjistit, zda se v blízkém okolí studentů středních škol vyskytují single jedinci.
9. Vymezit existenci single jedinců mezi studenty středních škol a určit povahu jejich single života.

4.2 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor byl pro účely naší bakalářské práce vybrán metodou záměrného výběru, specificky jsme zvolili kvótní výběr. Výzkum byl konkrétně zaměřen na studenty závěrečných čtvrtých ročníků středních škol, a to zejména z důvodu tzv. životních událostí,

kteřé se dějí v jejich životě, a které nutně zapřičiňují změnu jejich dosavadních hodnotových orientací a smýšlení o životě.

Základní soubor: Studenti středních škol.

Výběřový soubor: Studenti 4. ročníků středních škol Zlínského kraje.

4.3 Metoda sběru dat

Pro uskutečnění záměrů naší bakalářské práce jsme zvolili kvantitativní formu výzkumu. Abychom získali co nejširší vzorek respondentů, zrealizovali jsme náš výzkum pomocí dotazníkového šetření. Dotazník byl vykonstruován způsobem, který po celou dobu výzkumu zajišťoval respondentům anonymitu.

„Samotný dotazník je soustava předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na které dotazovaná osoba (respondent) odpovídá písemně“. (Chráska, 2007, s. 163)

Dotazník se skládá z 26 položek a vyskytují se v něm položky otevřené, polouzavřené a uzavřené, z nichž jsme vybrali konkrétně položky škálové. V rámci vyplňování byla determinována možnost jedné odpovědi, pokud nebylo stanoveno jinak. Otevřené položky jsme zvolili zejména z důvodu možného vyjádření názoru respondenta v konkrétnější rovině.

4.4 Zpracování dat

V rámci osobní návštěvy středních škol ve Zlínském kraji jsme rozdali celkem 104 dotazníků. Jejich návratnost byla 100%. V rámci prvotního zpracování však muselo být 10 dotazníků vyřazeno kvůli nevyhovujícím, či chybějícím odpovědím. Celkově jsme tedy v rámci naší bakalářské práce vyhodnocovali 94 dotazníků (90%).

Při zpracování jsme nejprve použili čárkovací metodu. Následně jsme sestavili tabulky četností, které obsahují absolutní a relativní četnosti dat v procentuálním vyjádření. Procenta jsme zaokrouhlili na jedno desetinné místo. Při vyhodnocování otevřené položky dotazníku jsme zvolili nejčastěji prezentované odpovědi, které jsme rozdělili do několika souvisejících kategorií.

Ke každé položce v dotazníku tedy náleží tabulka četností a grafické znázornění získaných údajů. Veškeré údaje jsou následně doplněny písemným komentářem.

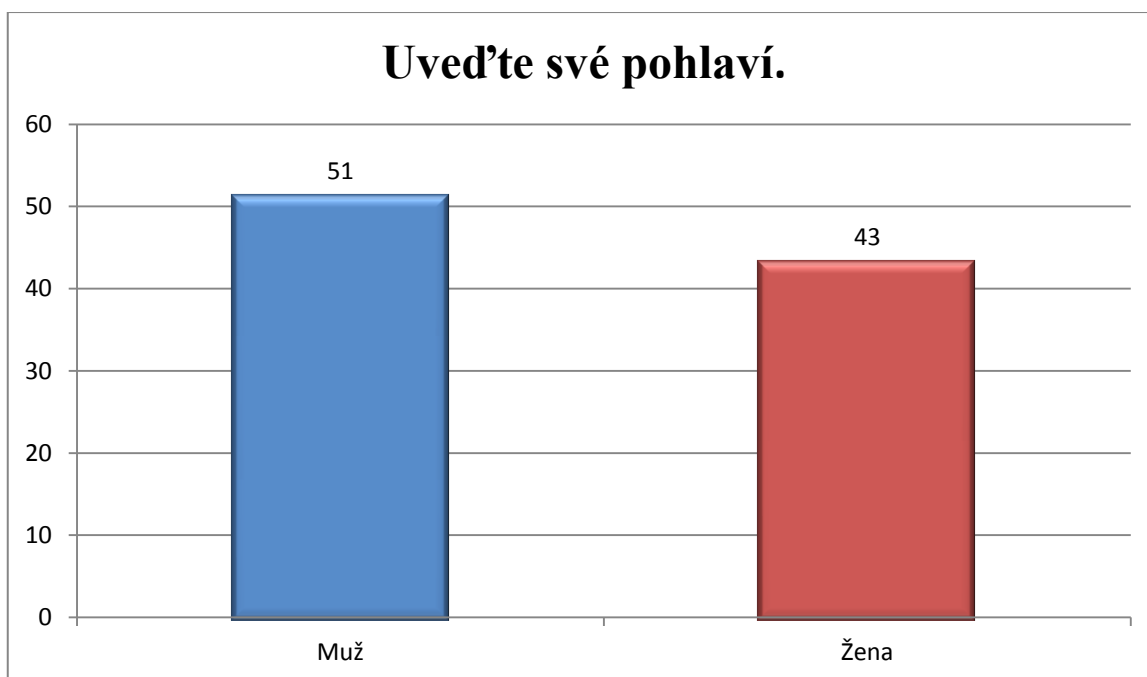
5 ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

V této kapitole analyzujeme získané údaje z dotazníkového šetření a vyhodnocujeme je pomocí tabulek četností a grafického znázornění. Analyzované položky jsou dále doplněny interpretací získaných dat.

Položka č. 1: Uved'te své pohlaví.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
MUŽ	51	54,3
ŽENA	43	45,7
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 1: Uved'te své pohlaví.

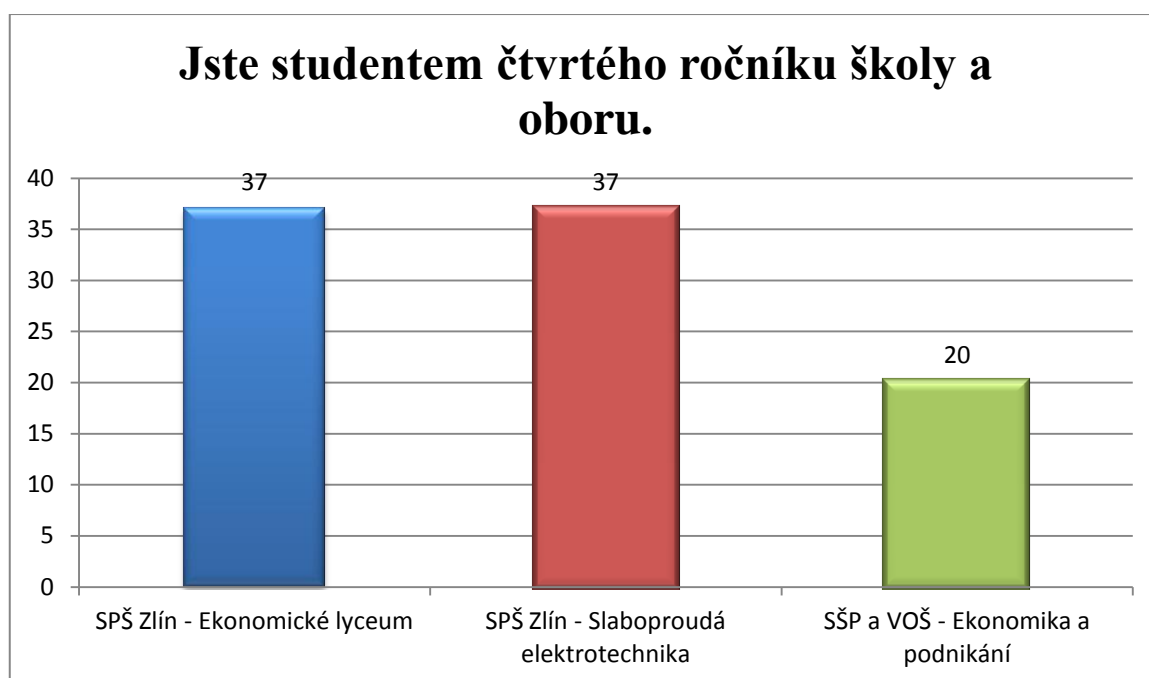
Graf 1: Uved'te své pohlaví.

Graf č. 1 popisuje data, která byla získána otázkou č. 1. Konkrétně nám tedy ukazuje, že výzkumného šetření se zúčastnilo celkem 94 respondentů, z toho bylo 51 mužů, což v procentním vyjádření činí 54,3% a 43 žen, což se rovná 45,7%. Takového výsledku jsme dosáhli zejména díky záměrnému výběru. Dotazníkové šetření jsme prováděli na středních školách Zlínského kraje takovým způsobem, aby došlo k poměrnému vyrovnání mezi počty mužů a žen.

Položka č. 2: Jste studentem čtvrtého ročníku školy a oboru.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
SPŠ Zlín – Ekonomické lyceum	37	39,4
SPŠ Zlín – Slaboproudá elektrotechnika	37	39,4
SŠP a VOŠ – Ekonomika a podnikání	20	21,2
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 2: Jste studentem čtvrtého ročníku školy a oboru.

Graf 2: Jste studentem čtvrtého ročníku školy a oboru.

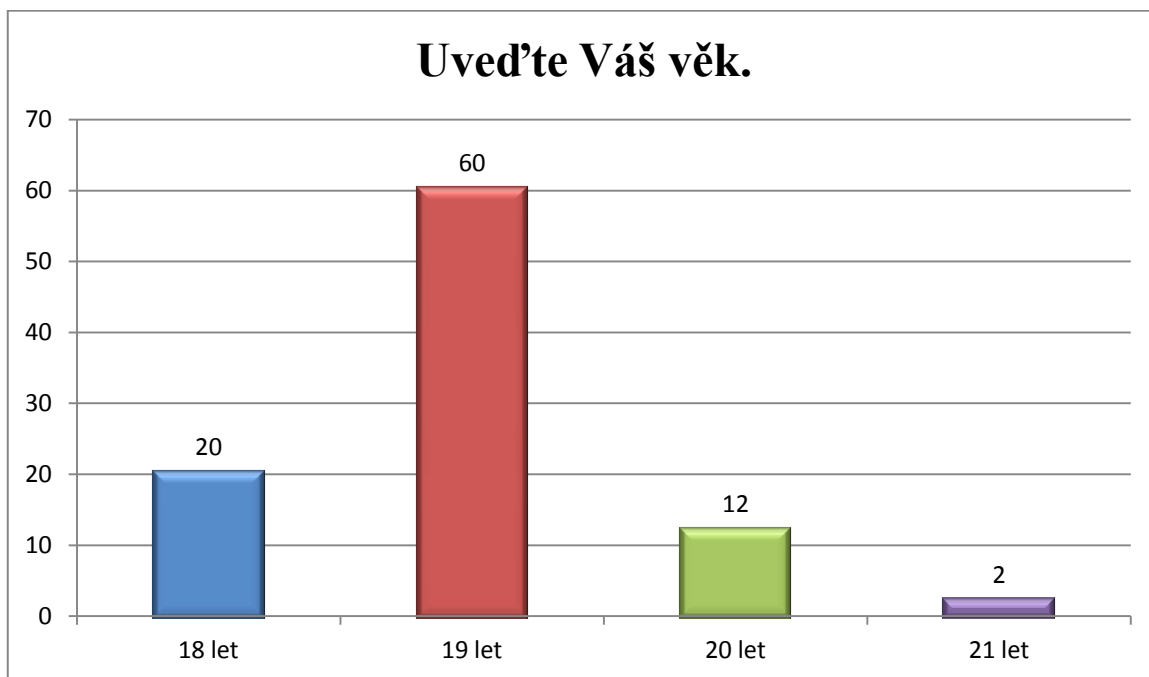
Graf č. 2 popisuje data, která byla získána otázkou č. 2. Konkrétně tedy vidíme, že výzkumného šetření se zúčastnili studenti Střední průmyslové školy ve Zlíně a dále studenti Střední školy podnikatelské a vyšší odborné školy ve Zlíně. Respondenti ze SPŠ Zlín jsou studenty Ekonomického lycea a Slaboproudé elektrotechniky. Respondenti ze SŠP a VOŠ jsou studenty oboru Ekonomika a podnikání.

Dotazník vyplnilo celkem 37 studentů SPŠ Zlín, studující obor ekonomické lyceum, což činí 39,4% respondentů. Ze stejné střední školy se šetření zúčastnilo 37 studentů oboru Slaboproudá elektrotechnika (39,4%). Ze Střední školy podnikatelské a vyšší odborné školy ve Zlíně se výzkumného šetření zúčastnilo 20 studentů oboru Ekonomika a podnikání, což představuje 21,2% z celkového počtu respondentů.

Položka č. 3: Uved'te Váš věk.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
18 let	20	21,3
19 let	60	63,8
20 let	12	12,8
21 let	2	2,1
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 3: Uved'te Váš věk.

Graf 3: Uved'te Váš věk.

Graf č. 3 popisuje data, získaná otázkou č. 3. Předpokládali jsme, že nejvíce respondentů bude ve věku 18 – 19 let. Tento předpoklad se analýzou získaných údajů potvrdil. Nejvíce respondentů bylo ve věku 19 let (63,8%). Podstatně méně respondentů bylo ve věku 18 let (21,3%) a 20 let (12,8%). Překvapivě se mezi respondenty objevili také dva studenti ve věku 21 let, což představuje poměrně zanedbatelnou část celku, pouhé 2,1%. Studenti starší dvaceti let jsou na středních školách poměrně neobvyklým jevem, který však může být způsoben mnoha faktory. V rámci dotazníkového šetření jsme také

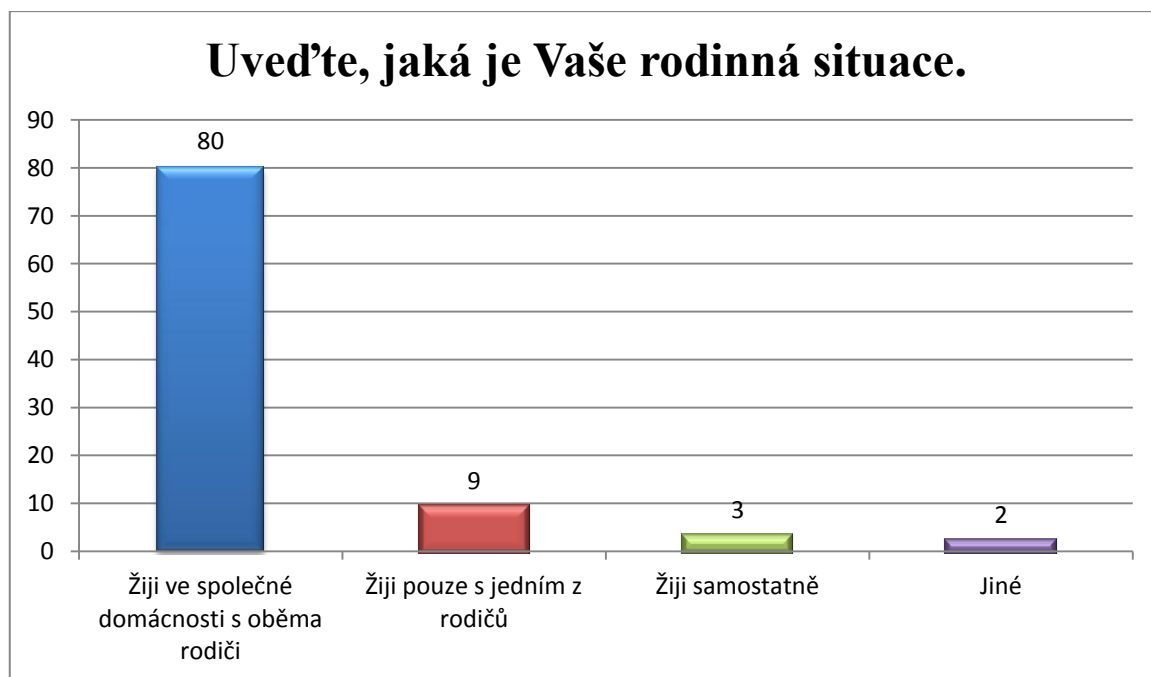

dosáhli předem neplánovaného výsledku, neboť se ve věku od 18 do 19 let objevil stejný počet respondentů mezi muži i ženami.

Položka č. 4: Uveďte, jaká je Vaše rodinná situace.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Žiji ve společné domácnosti s oběma rodiči	80	85,1
Žiji pouze s jedním z rodičů	9	9,6
Žiji samostatně	3	3,2
Jiné	2	2,1
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 4: Uveďte, jaká je Vaše rodinná situace.

Graf 4: Uveďte, jaká je Vaše rodinná situace.

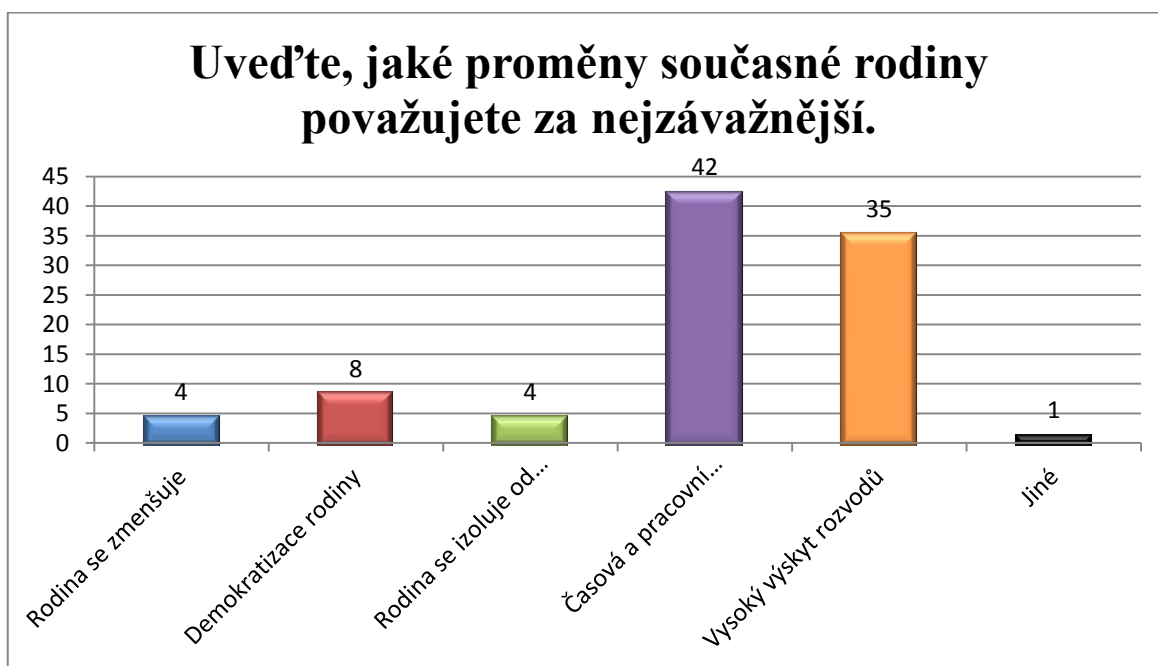
Graf č. 4 popisuje data, získaná otázkou č. 4. V rámci této položky dotazníku nedošlo k překvapivým zjištěním o rodinné situaci klientů. Je obecně známo, že studenti středních škol stále pobývají ve společné domácnosti se svými rodiči. Významným faktem je však zjištění, že většinu domácností tvoří úplná rodina, což je při znalosti současných rozvodových statistik, potěšující zjištění. Nejvíce respondentů tedy žije ve společné domácnosti se svými rodiči a v procentuálním vyjádření je to 85,1% z celkového počtu respondentů. V neúplných rodinách, ať už následkem rozvodu, či v důsledku toho, že úplná rodina nebyla nikdy založena, či z jakýchkoliv jiných příčin, žije 9 respondentů, což v procentech činí 9,6%. Samostatně žijí pouze 3 respondenti (3,2%) a jinou rodinnou

situaci uvedli jediné 2 z celkového počtu respondentů (2,1%). Jeden z respondentů uvedl, že sdílí své bydlení s partnerem. Druhý respondent zmínil, že žije ve střídavé péči rodičů.

Položka č. 5: Uveďte, jaké proměny současné rodiny považujete za nejzávažnější.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Rodina se zmenšuje	4	4,3
Demokratizace rodiny	8	8,5
Rodina se izoluje od společnosti	4	4,3
Časová a pracovní zaneprázdněnost rodičů s dopadem na děti	42	44,6
Vysoký výskyt rozvodů	35	37,2
Jiné	1	1,1
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 5: Uveďte, jaké proměny současné rodiny považujete za nejzávažnější.

Graf 5: Uveďte, jaké proměny současné rodiny považujete za nejzávažnější.

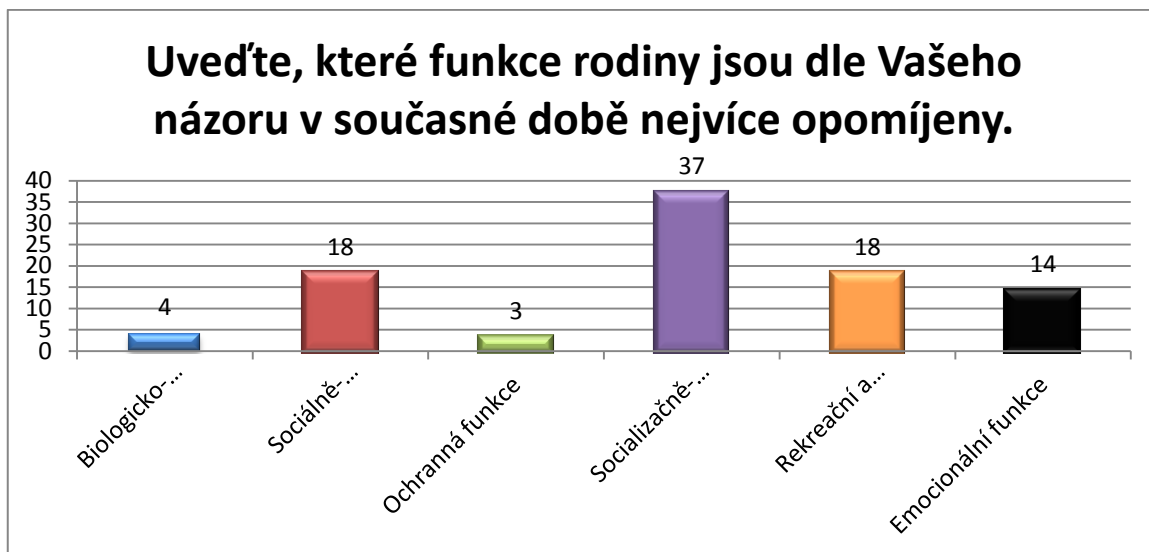
Graf č. 5 popisuje data, která jsme získali otázkou č. 5. Při sestavování této otázky jsme vycházeli z knihy Blahoslava Krause *Základy sociální pedagogiky*. Není překvapivým zjištěním, že nejvíce respondentů považuje za nejproblematictější oblasti nynější rodiny rozvodovost a časovou zaneprázdněnost živitelů rodiny, kteří musí současně

vystupovat také v roli rodiče a vychovatele. Nejvíce respondentů tedy v této položce označilo časovou a pracovní zaneprázdněnost rodičů, která má negativní vliv na děti, celkem tento počet představuje 44,6% z celkového počtu respondentů. Druhou nejčastější odpovědí byla vysoká míra rozvodovosti, což činilo 37,2% z celku. Hodnoty následujících odpovědí již rapidně poklesly. Z těchto méně se opakujících výsledků zaznamenala nejvyšší hodnotu překvapivě demokratizace rodiny, tedy postavení všech jejích členů na stejnou úroveň. Jednalo se o 8 respondentů, tedy 8,5%. Na stejnou úroveň byly postaveny problematika zmenšující se rodiny a také její izolace od společnosti. Obě odpovědi svorně označili 4 respondenti, což z celkového počtu všech respondentů představuje na každou odpověď 4,3%.

Položka č. 6: Uveďte, které funkce rodiny jsou dle Vašeho názoru v současné době nejvíce opomíjeny.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Biologicko-reprodukční funkce	4	4,3
Sociálně-ekonomická funkce	18	19,1
Ochranná funkce	3	3,2
Socializačně-výchovná funkce	37	39,4
Rekreační a relaxační funkce	18	19,1
Emocionální funkce	14	14,9
	Σ 94	Σ 100

Tabulka 6: Uveďte, které funkce rodiny jsou dle Vašeho názoru v současné době nejvíce opomíjeny.

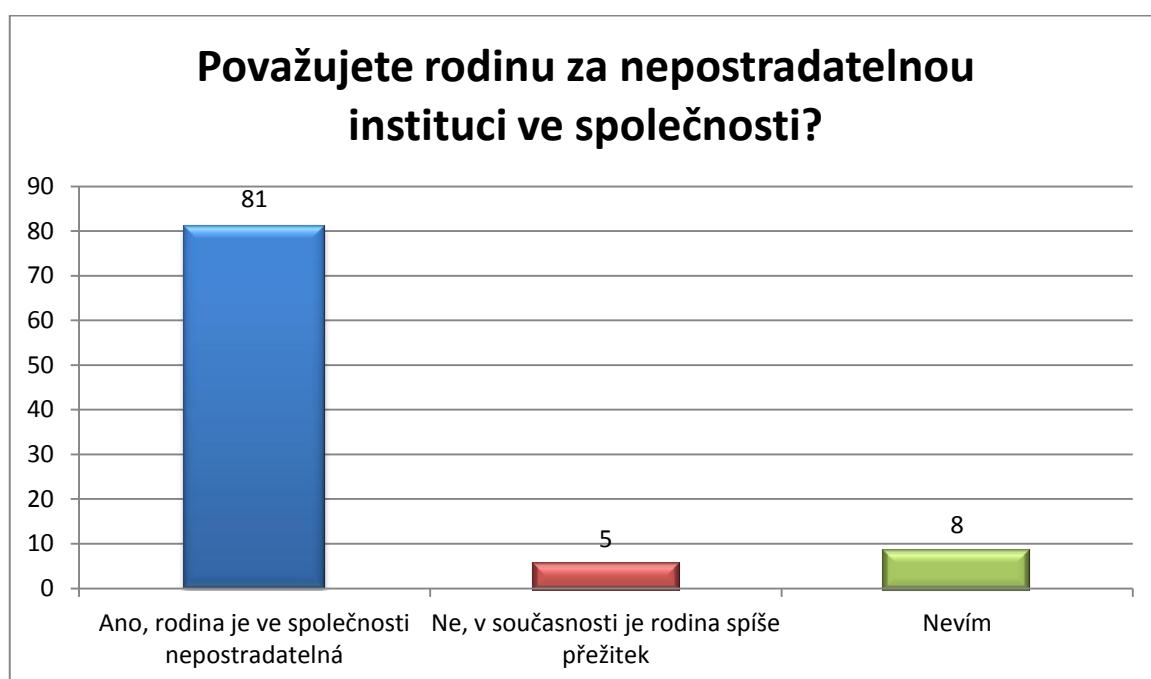
Graf 6: Uved'te, které funkce rodiny jsou dle Vašeho názoru v současné době nejvíce opomíjeny.

Graf č. 6 popisuje data, která byla získána otázkou č. 6. Také při sestavování této otázky jsme vycházeli z knihy Blahoslava Krause *Základy sociální pedagogiky*. V dnešní době dochází stále častěji k dříve neviděnému jevu. Tímto jevem je přebírání některých funkcí rodiny jinými institucemi. Tato položka nám osvětluje, jak současní studenti středních škol vnímají toto, ze strany rodiny dobrovolné, přebírání úkolů, které by primárně měla plnit rodina. Jak je patrné z grafického vyjádření získaných výsledků, nejvíce respondentů považuje za opomíjenou, či zanedbávanou socializačně-výchovnou funkci rodiny. Tuto odpověď označilo celkem 37 respondentů, což představuje 39,4% z celkového počtu respondentů. Stejný počet odpovědí můžeme nalézt u funkce sociálně-ekonomické a u funkce rekreační a relaxační. Každou z těchto funkcí zvolilo 18 respondentů, což u každé z nich představuje 19,1% z celku. Překvapivě malý počet odpovědí zaznamenala funkce emocionální, která je v nynějších výchovných systémech spíše upozadována. Celkem 14 respondentů zvolilo tuto odpověď a procentní vyjádření tedy činí 14,9% z celku. Mezi méně opomíjené funkce rodiny respondenti zařadili biologicko-reprodukční funkci, kterou označili 4 respondenti (4,3%) a nejméně opomíjenou funkcí je ochranná funkce rodiny, tedy uspokojování životních potřeb všech jejích členů. Tuto odpověď zaznačili v dotazníkovém šetření celkem 3 respondenti, což je v procentuálním vyjádření 3,2% z celkového počtu respondentů.

Položka č. 7: Považujete rodinu za nepostradatelnou instituci ve společnosti?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Ano, rodina je ve společnosti nepostradatelná	81	86,2
Ne, v současnosti je rodina spíše přežitek	5	5,3
Nevím	8	8,5
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 7: Považujete rodinu za nepostradatelnou instituci ve společnosti?

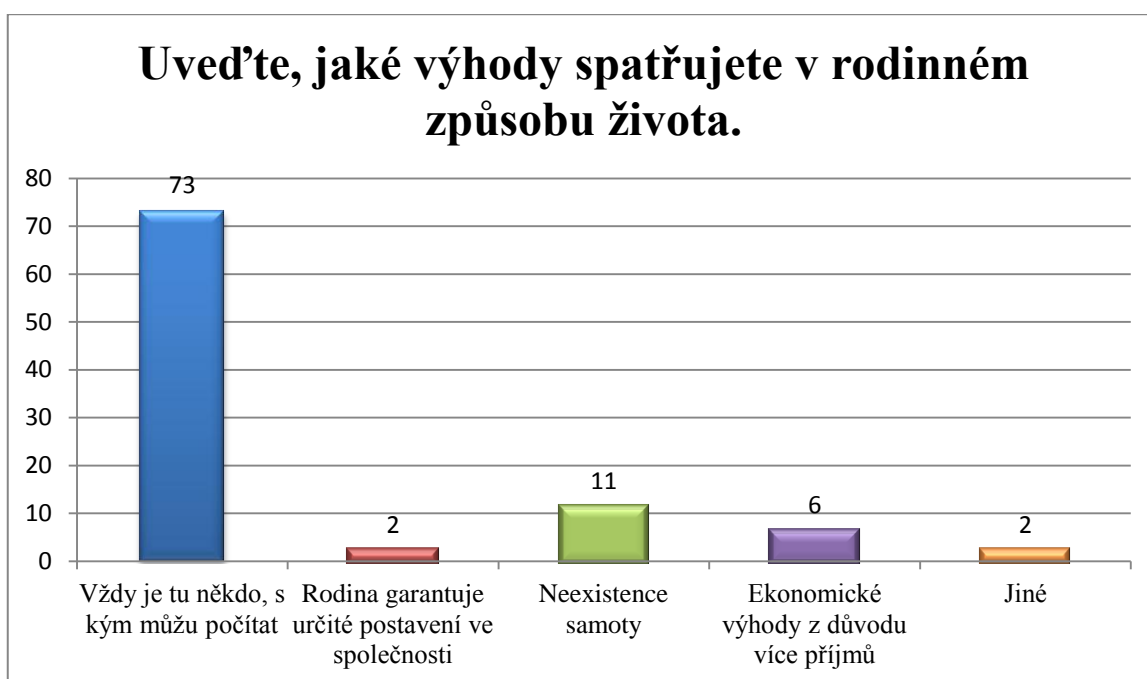
Graf 7: Považujete rodinu za nepostradatelnou instituci ve společnosti?

Graf č. 7 popisuje data, získaná položkou č. 7. Musíme podotknout, že rodina je ve společnosti jistě nepostradatelnou institucí, neboť v ideálním případě poskytuje podmínky k úspěšné socializaci jedince prostřednictvím výchovy a zajišťování jeho životních potřeb. Z celkového počtu respondentů jich 81 zvolilo, že rodina je ve společnosti nepostradatelná. V procentuálním vyjádření činí jejich množství 86,2% z celkového počtu respondentů. Zbývající odpovědi jsou zastoupeny v razantně menší míře. Pouze 5 respondentů si myslí, že rodina je v současnosti spíše přežitek (5,3%) a o něco více, tedy 8 respondentů zvolilo odpověď nevím. Odpověď nevím tedy tvoří 8,5% z celku.

Položka č. 8: Uved'te, jaké výhody spatřujete v rodinném způsobu života.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Vždy je tu někdo, s kým můžu počítat	73	77,7
Rodina garantuje určité postavení ve společnosti	2	2,1
Neexistence samoty	11	11,7
Ekonomické výhody z důvodu více příjmů	6	6,4
Jiné	2	2,1
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 8: Uved'te, jaké výhody spatřujete v rodinném způsobu života.

Graf 8: Uved'te, jaké výhody spatřujete v rodinném způsobu života.

Graf č. 8 popisuje údaje, které jsme získali při dotazníkovém šetření položkou č. 7. Dle tohoto grafického uspořádání lze říci, že respondenti spatřují největší výhodu rodinného života v tvrzení, že je tu vždy někdo s kým můžu počítat. Z celkového počtu vyplňujících zvolilo tuto odpověď celkem 73 respondentů, což v procentech činí 77,7%. Díky tomuto výsledku lze usuzovat, že většina lidí, v tomto případě studentů vybraných středních škol, chce mít vedle sebe někoho, na koho se může spolehnout, čímž se výrazně snižuje možnost single způsobu života. Následující výsledky se razantně snižují, přičemž respondenti za druhou nejčastější výhodu rodinného života označovali neexistenci samoty. Tuto možnost zvolilo 11 respondentů, což představuje 11,7% z celku. Dalších 6 respondentů považuje za klad rodinného života zejména ekonomické výhody z důvodu

více příjmů. Tedy 6,4% respondentů se zaměřuje spíše na ekonomickou stránku, přičemž ji staví před emocionální a ochranné vlastnosti rodiny. Možnost, že rodina garantuje určité postavení ve společnosti, zvolili jen 2 respondenti, což představuje pouhá 2,1% z celkového počtu vyplňujících. Stejný počet respondentů, tedy 2 dotazovaní, preferují jiné výhody, plynoucí z rodinných svazků. Opět se jedná o 2,1% z celku, přičemž tito respondenti označovali za výhodný zejména fakt, že rodiče vždy stojí při nás a poskytují nám podporu.

Položka č. 9: Uved'te, jaké nevýhody spatřujete v rodinném způsobu života.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Nutnost dělit se o příjem/ Ekonomická závislost	11	11,7
Život pouze s jedním partnerem	7	7,4
Ztráta osobní nezávislosti	36	38,3
Vyšší míra povinností	34	36,2
Jiné	6	6,4
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 9: Uved'te, jaké nevýhody spatřujete v rodinném způsobu života.

Graf 9: Uved'te, jaké nevýhody spatřujete v rodinném způsobu života.

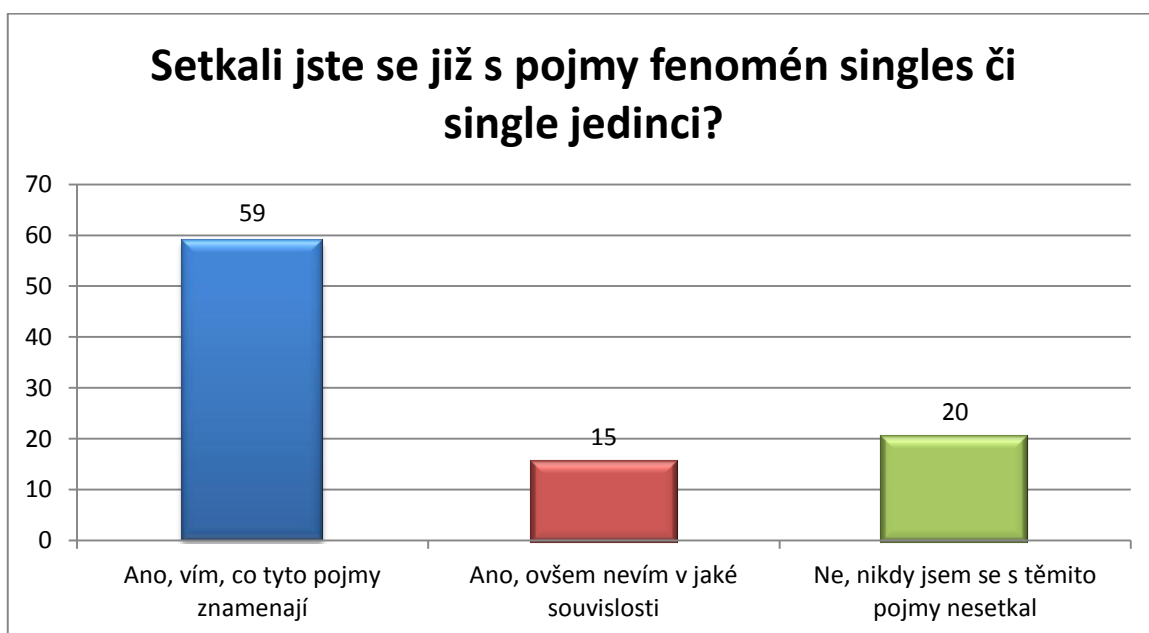
Graf č. 9 popisuje údaje, které jsme získali položkou č. 9. V rámci dotazníkového šetření považovali respondenti za nevýhodnou zejména ztrátu osobní nezávislosti. Tuto

možnost zvolilo 36 dotazovaných, což činí 38,3% z celkového počtu respondentů. V těsném závěsu zvolilo 34 respondentů jako nevýhodu vyšší míru povinností. V procentuální interpretaci tento počet respondentů činí 36,2% z celku. Ekonomická závislost představuje nevýhodu pouze pro 11 respondentů (11,7%), z čehož můžeme vyčíst, že nutnost dělit se o příjem nepředstavuje nyní pro studenty středních škol takovou zátěž či problém, se kterým by se nedokázali v rodinném životě vyrovnat. Pouhých 7 respondentů zvolilo jako nevýhodu život pouze s jedním partnerem. Jedná se o 7,4% z celkového počtu dotazovaných a z tohoto výsledku lze usuzovat, že většina respondentů nyní ctí zásady rodinného a manželského života, který prakticky nařizuje monogamní uspořádání manželských svazků. Mezi respondenty se také objevilo 6 dotazovaných, kteří zvolili jinou odpověď. V procentech se jedná o 6,4% z celkového počtu respondentů. Nejčastěji se mezi těmito odpověďmi objevovalo tvrzení, že rodinný život nemá žádné nevýhody.

Položka č. 10: Setkali jste se již s pojmy fenomén singles či single jedinci?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Ano, vím, co tyto pojmy znamenají	59	62,8
Ano, ovšem nevím v jaké souvislosti	15	15,9
Ne, nikdy jsem se s těmito pojmy neseťkal	20	21,3
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 10: Setkali jste se již s pojmy fenomén singles či single jedinci?

Graf 10: Setkali jste se již s pojmy fenomén singles či single jedinci?

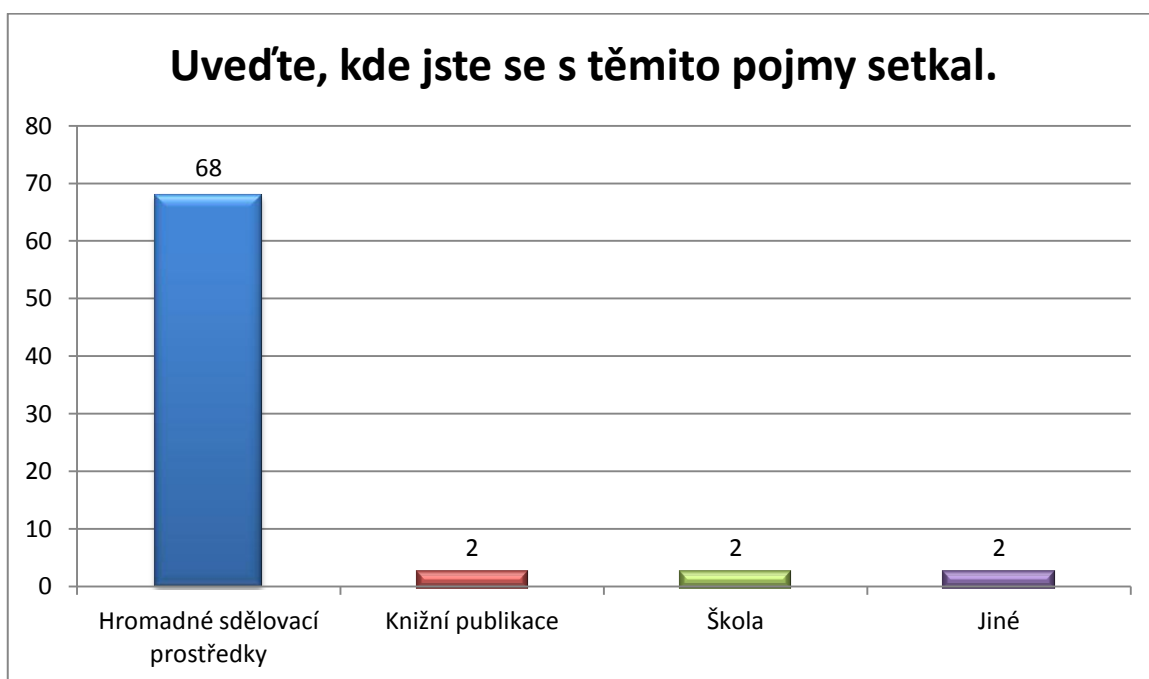

Graf č. 10 popisuje údaje, získané položkou č. 10. Touto položkou dotazníku jsme se snažili zjistit zejména informovanost studentů středních škol o fenoménu singles. Tato položka souvisí s položkou následující, která vymezuje zdroje, ze kterých se studenti dozívají informace o tomto fenoménu. Nejvíce respondentů odpovědělo, že se s těmito pojmy již setkali a také vědí, co značí a znamenají. Celkem těchto respondentů bylo 59, což činí 62,8% z celkového počtu dotazovaných. V pořadí druhou nejčastější odpovědí bylo tvrzení, že se studenti s těmito pojmy nikdy neseťkali a nevědí, co znamenají. Těchto respondentů bylo celkem 20, v procentuálním vyjádření tedy 21,3% z celku. Nejméně respondentů zvolilo výrok, že se s těmito pojmy sice setkali, ovšem neví v jaké souvislosti. Celkem 15 respondentů zvolilo tuto odpověď, což činí 15,9% z celkového počtu dotazovaných.

Položka č. 11: Uved'te, kde jste se s těmito pojmy setkal.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Hromadné sdělovací prostředky	68	91,9
Knižní publikace	2	2,7
Škola	2	2,7
Jiné	2	2,7
	Σ 74	Σ 100%

Tabulka 11: Uved'te, kde jste se s těmito pojmy setkal.

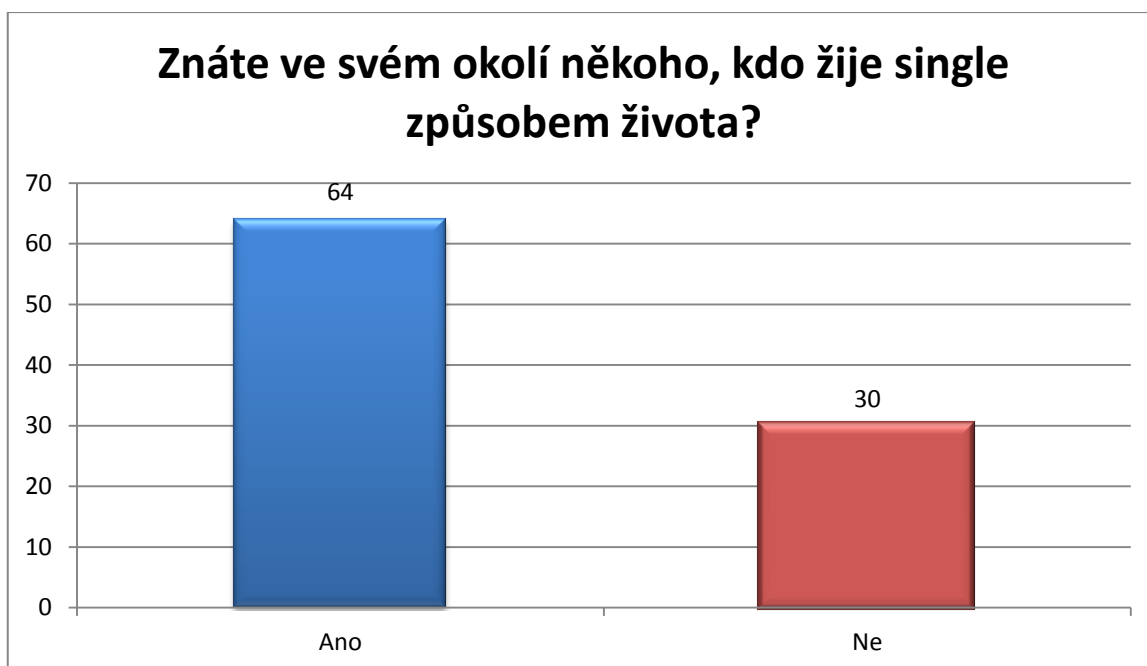
Graf 11: Uved'te, kde jste se s těmito pojmy setkal.

Graf č. 11 vystihuje údaje, získané z položky č. 11. Tato položka souvisí s položkou předchozí, neboť se zaměřuje na konkretizaci údajů předcházejících. Touto položkou zjišťujeme údaje o zdrojích informací o fenoménu singles. Většina respondentů označila, že se o tomto fenoménu dozvěděla z hromadných sdělovacích prostředků, do nichž obecně zahrnujeme TV, rádio, internet či noviny. Celkově bylo těchto respondentů 68, což v procentuálním vyjádření činí 91,9% z celkového počtu respondentů. Zbývající odpovědi se při zpracování výsledků objevily ve stejném počtu. Knižní publikace, či škola byly u 2 respondentů zdrojem jejich znalostí o fenoménu singles, což u každé zvolené odpovědi představuje 2,7% z celku. Při zpracování údajů se rovněž objevily 2 jiné odpovědi, v nichž však respondenti neuvedli zdroje. Lze tedy předpokládat, že se 2,7% respondentů dozvědělo o fenoménu singles z doslechu, od přátel či z jiných neformálních zdrojů. Celkově jsme tedy získali 74 odpovědí na tuto položku, neboť v položce předchozí uvedlo 20 respondentů, že se s fenoménem singles a se souvisejícími pojmy nikdy nesetkali.

Položka č. 12: Znáte ve svém okolí někoho, kdo žije single způsobem života?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Ano	64	68,1
Ne	30	31,9
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 12: Znáte ve svém okolí někoho, kdo žije single způsobem života?

Graf 12: Znáte ve svém okolí někoho, kdo žije single způsobem života?

Graf č. 12 charakterizuje údaje, které jsme v dotazníkovém šetření získali položkou č. 12. Touto položkou jsme se snažili zjistit, kolik single jedinců studenti středoškolského života znají, nebo o nichž vědí, že žijí v jejich okolí. Celkem 64 respondentů zná ve svém okolí někoho, kdo je single. Je ovšem nutné podotknout, že v tomto případě neznáme věk těchto single jedinců, ani povahu, či dobu trvání jejich „singlovství“, a tudíž můžeme předpokládat, že respondenti, kteří označili tuto odpověď, měli na mysli spíše své v současnosti svobodné přátele či rodinné příslušníky. Těchto respondentů tedy bylo 68,1%. Zbývající respondenti označili, že ve svém okolí neznají nikoho, kdo žije single životem. Těchto dotazovaných bylo 30, což představuje 31,9% z celkového počtu respondentů.

Položka č. 13: Uved'te, jaké důvody mohou dle Vašeho názoru vést člověka k rozhodnutí stát se singlem.

Tato položka byla položena jako otázka otevřeného typu. Respondenti zde měli možnost vyjádřit konkrétněji a rozsáhleji svůj vlastní názor. V rámci odpovědí se objevovalo mnoho příčin, které mohou vést člověka k rozhodnutí stát se singlem.

Položku jsme analyzovali sepsáním všech odpovědí, které respondenti uvedli a v rámci bakalářské práce jsme interpretovali nejčastější a nejzajímavější z nich. Tyto odpovědi jsme utřídili do oblastí, které spolu tematicky souvisí. V těchto oblastech jsou jednotlivé důvody seřazeny od nejčastějších po nejméně se vyskytující.

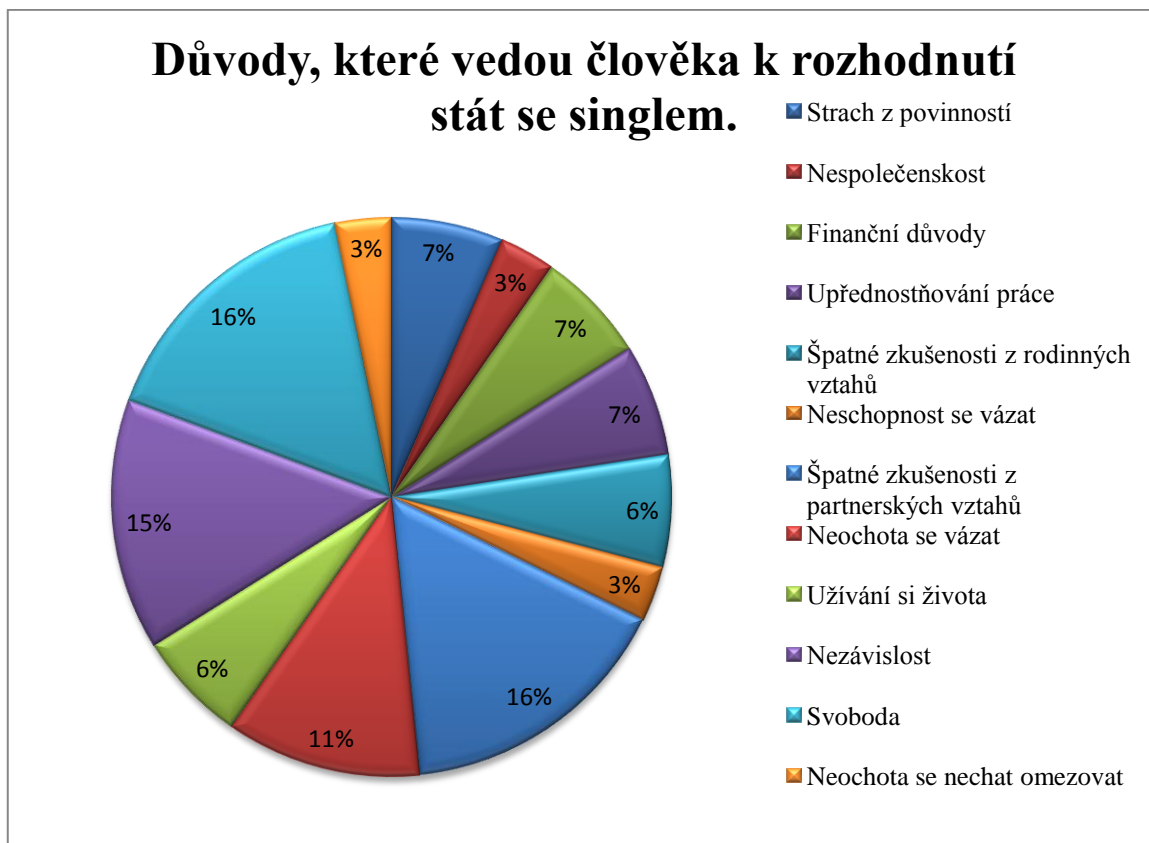
Společenské interakce: nedůvěra, nepřizpůsobivost, nespolečenská, samotářství, strach z povinností, ztráta soukromí.

Ekonomická stránka: neochota dělit se o příjem, finanční důvody, upřednostňování práce, není nutné majetkové vyrovnání v případě rozvodu.

Rodinné dysfunkce: špatné rodinné vztahy s dětství, či špatná zkušenost ze současných rodinných vztahů.

Partnerské problémy: neschopnost či neochota se vázat, neúspěchy ve vztazích, neochota kompromisu, špatná zkušenost z předešlých vztahů, manželství jako nevýhoda, neochota zůstat pouze s jedním partnerem, nenaplnění očekávání při hledání partnera.

Osobní benefity: mít čas na sebe, užívat si života, nezávislost, svoboda a volnost, vlastní rozhodnutí, cestování, neochota se něčím či někým nechat omezovat.

Graf 13: Uvedte, jaké důvody mohou dle Vašeho názoru vést člověka k rozhodnutí stát se singlem.

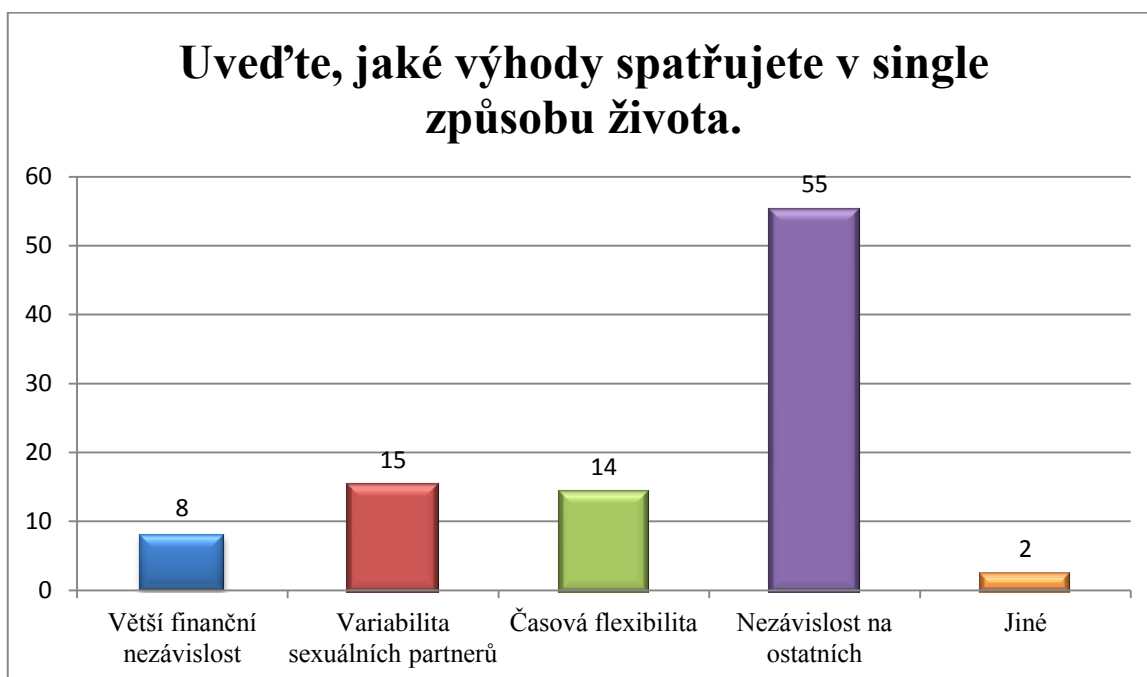
Graf č. 13 vystihuje údaje, které jsme získali v položce č. 13. Konkrétně nám toto grafické uspořádání prezentuje nejčastěji uvedené důvody, které vedou člověka k rozhodnutí stát se singlem. Většina respondentů se zaměřovala na spíše na současné partnerské problémy, negativní zkušenosti z dřívějších vztahů, či jakousi neschopnost těchto jedinců se vázat. Dalšími důvody, které respondenti nejčastěji uváděli, byly osobní benefity, které jedinec single životem získá. Mezi nejčastější důvody patřila svoboda, nezávislost či užívání si života, ve kterém je nikdo nebrzdí.

Téměř stejnou příčku obsadila ekonomická stránka, zahrnující finanční nezávislost či upřednostňování práce před partnerskými vztahy, a obtíže ve společenských interakcích, mezi které respondenti zařazovali např. nepřizpůsobivost, nespolečenskost, strach z povinností nebo ze ztráty soukromí.

Položka č. 14: Uved'te, jaké výhody spatřujete v single způsobu života.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Větší finanční nezávislost	8	8,5
Variabilita sexuálních partnerů	15	16,0
Časová flexibilita	14	14,9
Nezávislost na ostatních	55	58,5
Jiné	2	2,1
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 13: Uved'te, jaké výhody spatřujete v single způsobu života.

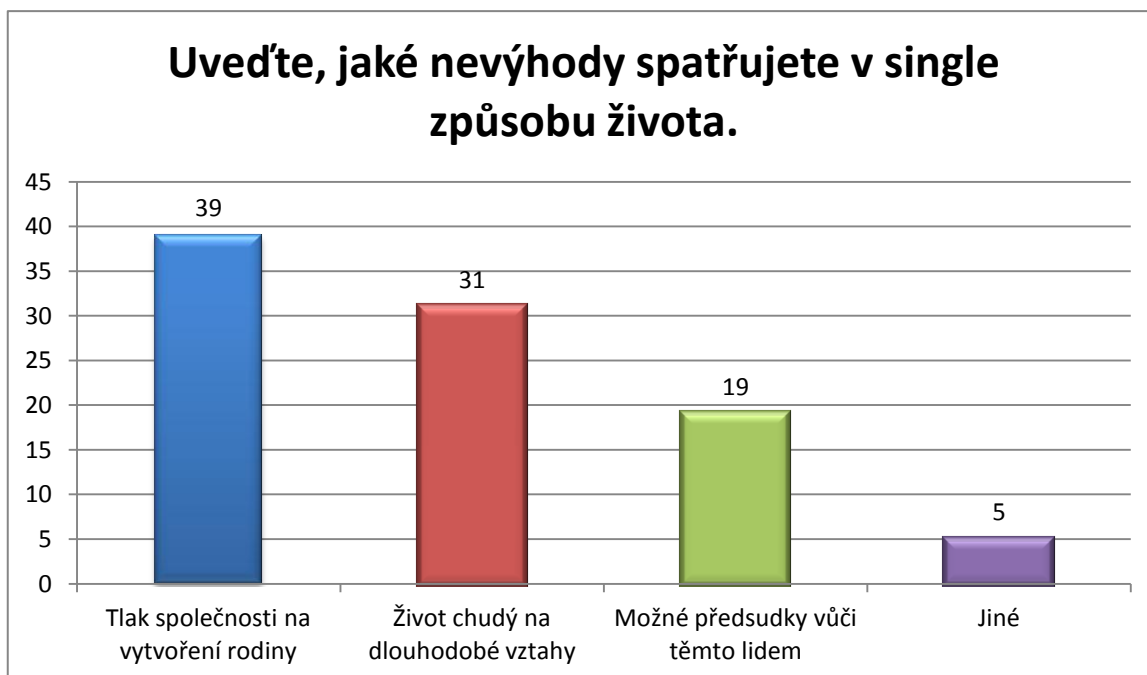
Graf 14: Uved'te, jaké výhody spatřujete v single způsobu života.

Graf č. 14 popisuje údaje, které jsme získali v položce č. 14. Tuto položku jsme záměrně zvolili polouzavřenou, neboť jsme chtěli dát respondentům možnost vyjádřit svůj vlastní názor mimo uvedené možnosti. Většina respondentů ovšem volila mezi odpověďmi uvedenými. Nejvíce dotazovaných uvedlo, že za největší výhodu single života považuje nezávislost na ostatních. Tuto možnost zvolilo 55 respondentů, což činí 58,5%. Druhého nejvyššího počtu odpovědí dosáhla variabilita sexuálních partnerů. Celkem tuto možnost zvolilo 15 respondentů, což představuje 16,0% z celku. Za výhodu single života považují respondenti také časovou flexibilitu. Tato odpověď byla zvolena 14 dotazovanými, tedy 14,9% z celkového počtu respondentů. Celkem 8 respondentů zvolilo jako nejvýhodnější větší finanční nezávislost, což představuje 8,5% z celkového počtu dotazovaných. Zbývajících 2 respondenti označili jinou odpověď a za výhodu označili samotou, ale také fakt, že být single, žádnou výhodu nemá.

Položka č. 15: Uved'te, jaké nevýhody spatřujete v single způsobu života.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Tlak společnosti na vytvoření rodiny	39	41,5
Život chudý na dlouhodobé vztahy	31	33,0
Možné předsudky vůči těmto lidem	19	20,2
Jiné	5	5,3
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 14: Uved'te, jaké nevýhody spatřujete v single způsobu života.

Graf 15: Uved'te, jaké nevýhody spatřujete v single způsobu života.

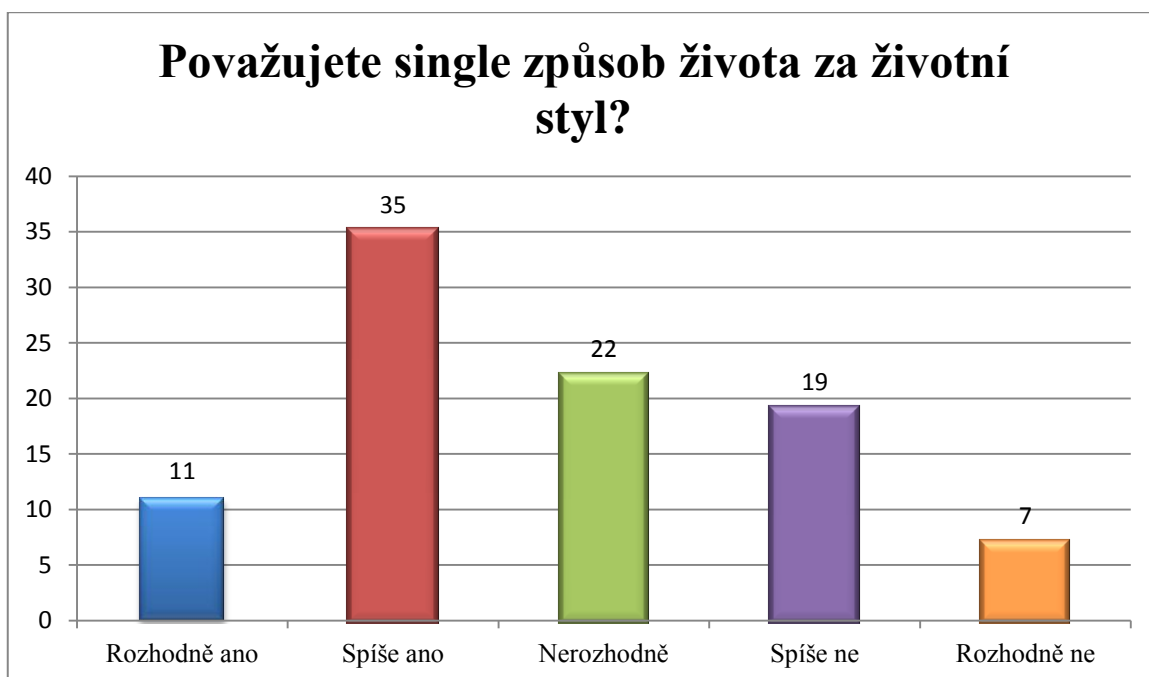
Graf č. 15 popisuje údaje, které jsme získali položkou č. 15 v dotazníku. Pomocí dotazníkového šetření jsme taktéž zkoumali nevýhody single života. Opět jsme respondentům nabídli několik možných odpovědí a zároveň jim poskytli možnost vlastního konkrétního vyjádření. Za největší nevýhodu single života označilo 39 respondentů tlak společnosti na vytvoření rodiny. Celkem 41,5% dotazovaných se tedy domnívá, že největší strastí single života je neustálé dokazování a přesvědčování single jedinců ze strany společnosti a okolí, tedy jejich nátlak k vytvoření rodiny či nalezení partnera. Následně respondenti označovali jako nevýhodný život chudý na dlouhodobé vztahy. Celkem tuto možnost zvolilo 31 dotazovaných, což v procentuálním vyjádření činí 33,0%. Dalších 19 respondentů vybralo jako nevýhodu možnost předsudků vůči single jedincům. Celkem tedy 20,2% dotazovaných předpokládá, že single způsob života je stále jakýmsi cizím útvarem ve společnosti, který se vymyká převažujícímu způsobu života, a tudíž je možné, že si tato majoritní strana vytvoří předsudky vůči těmto jedincům. Zbývajících 5 respondentů zvolilo

jinou odpověď a těchto 5,3% odpovídajících označilo za nejvíce nevýhodnou zejména samotou.

Položka č. 16: Považujete single způsob života za životní styl?

	Absolutní četnost	Relativní četnost
Rozhodně ano	11	11,7
Spíše ano	35	37,2
Nerozhodně	22	23,4
Spíše ne	19	20,2
Rozhodně ne	7	7,5
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 15: Považujete single způsob života za životní styl?

Graf 16: Považujete single způsob života za životní styl?

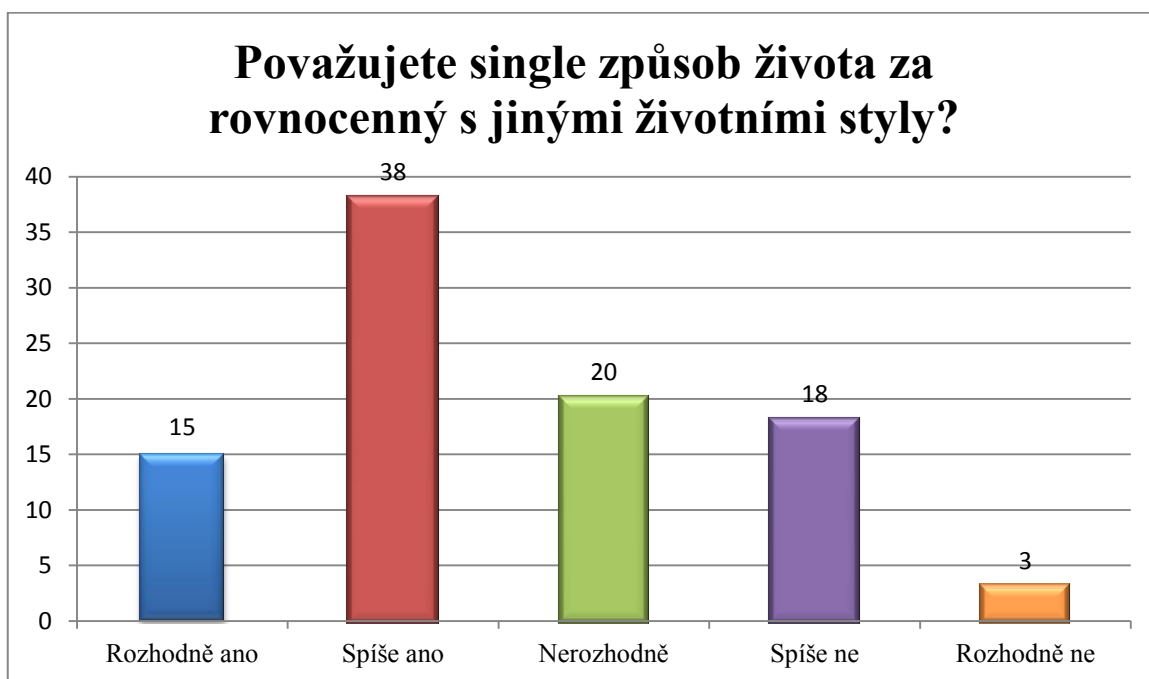
Graf č. 16 charakterizuje údaje, které jsme získali položkou č. 16. Touto položkou jsme započali sekci škálových otázek, kterými se snažíme zjistit názor respondentů na single způsob života. Protože je single život v odborné literatuře již považován za životní styl, umístili jsme tuto položku do dotazníku záměrně, neboť jsme se chtěli dozvědět, jak jej vnímají příslušníci středoškolské generace. Celkem 35 dotazovaných (37,2%) odpovědělo, že single způsob života spíše považují za životní styl. Do kladných odpovědí se také zařadilo 11 respondentů (11,7%), kteří rozhodně považují single způsob života za životní styl. Neutrální možnost zvolilo 22 respondentů, což v procentuálním vyjádření činí 23,4% z celkového počtu dotazovaných. Na negativní stranu škály se přiklonilo méně

respondentů, neboť pouhých 19 z nich by single způsob života spíše neoznačila za životní styl (20,2%) a jen 7 respondentů (7,5%) z celkového počtu vůbec nepovažuje single život za životní styl. Celkově se tedy více respondentů přiklonilo k názoru, že být single je již v dnešní době zcela korektně považováno za životní styl.

Položka č. 17: Považujete single způsob života za rovnocenný s jinými životními styly?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Rozhodně ano	15	16,0
Spíše ano	38	40,4
Nerozhodně	20	21,3
Spíše ne	18	19,1
Rozhodně ne	3	3,2
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 16: Považujete single způsob života za rovnocenný s jinými životními styly?

Graf 17: Považujete single způsob života za rovnocenný s jinými životními styly?

Graf č. 17 popisuje data, získaná položkou č. 17. Stejně jako u předchozí položky se i zde přiklonila většina respondentů spíše ke kladné části škály. Nejvíce dotazovaných odpovědělo, že spíše považují single způsob života za rovnocenný s jinými životními styly. Celkem jich takto odpovědělo 38, což představuje 40,4% z celkového počtu respondentů. Dalších 15 dotazovaných (16,0%) považuje single život za zcela rovnocenný s ostatními životními styly a 20 respondentů zvolilo neutrální názor na tuto problematiku, což představuje 21,3% z celku. Dohromady 18 respondentů tíhne k názoru, že single život

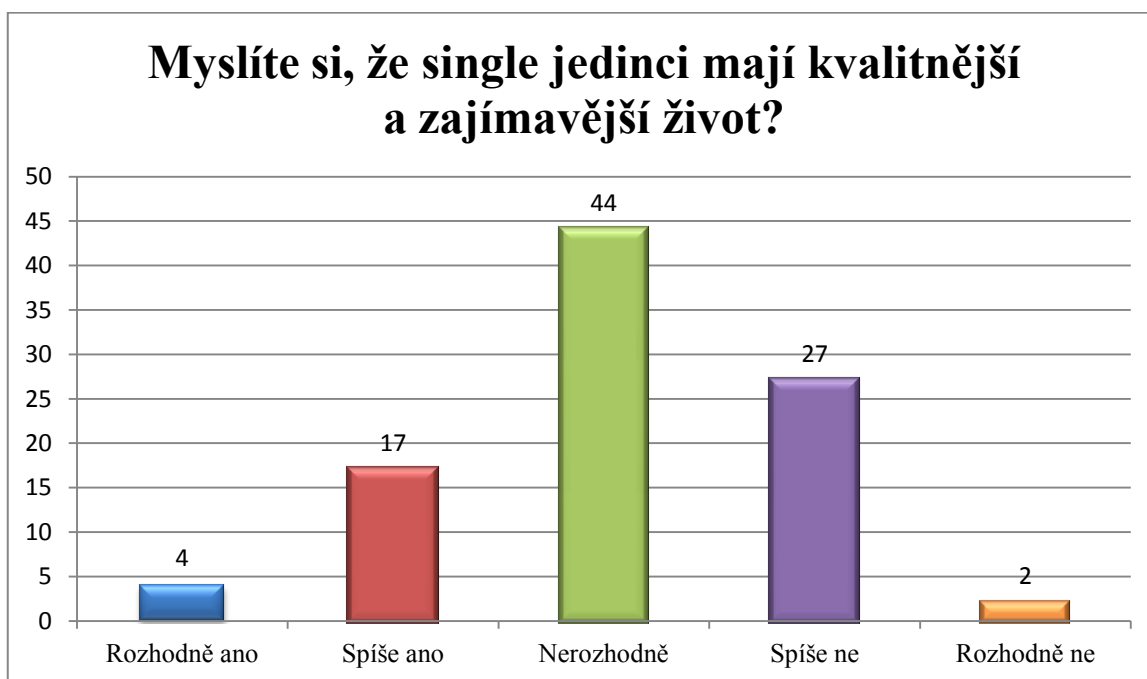

spíše není rovnocenný s jinými životními styly. Tento počet v procentuálním vyjádření představuje 19,1% z celkového počtu respondentů. Jenom 3 respondenti označili, že single život vůbec nelze považovat za rovnocenný s jinými životními styly, jedná se však o pouhé 3,2% z celku.

Položka č. 18: Myslíte si, že single jedinci mají kvalitnější a zajímavější život?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Rozhodně ano	4	4,3
Spíše ano	17	18,1
Nerozhodně	44	46,8
Spíše ne	27	28,7
Rozhodně ne	2	2,1
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 17: Myslíte si, že single jedinci mají kvalitnější a zajímavější život?

Graf 18: Myslíte si, že single jedinci mají kvalitnější a zajímavější život?

Graf č. 18 popisuje data, získaná položkou č. 18. Single života je jistě v mnohých ohledech přitažlivý, ovšem většina respondentů se při dotazníkovém šetření nedokázala rozhodnout, zda je kvalitnější či zajímavější, než u zadaných jedinců. Nejvíce z dotazovaných tedy zvolilo neutrální možnost. Celkem jich bylo 44, což představuje 46,8% z celkového počtu respondentů. V této položce se většina zbývajících dotazovaných přiklonila k negativní straně škály. Úhrnem 27 respondentů zvolilo, že spíše nepovažují single život za zajímavější a kvalitnější (28,7%) a pouze 2 dotazovaní se přiklonili

k názoru, že rozhodně nepovažují single život za kvalitnější (2,1%). Na druhé straně škály vybralo 17 dotazovaných odpověď, která značí, že spíše považují single život za kvalitnější a zajímavější. Zbývající 4 respondenti (4,3%) si myslí, že single jedinci mají rozhodně zajímavější a kvalitnější život, než jedinci zadaní či sezdaní.

Položka č. 19: Myslíte si, že je pro člověka celkově výhodnější být singlem?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Rozhodně ano	2	2,1
Spíše ano	10	10,6
Nerohodně	46	48,9
Spíše ne	29	30,9
Rozhodně ne	7	7,5
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 18: Myslíte si, že je pro člověka celkově výhodnější být singlem?

Graf 19: Myslíte si, že je pro člověka celkově výhodnější být singlem?

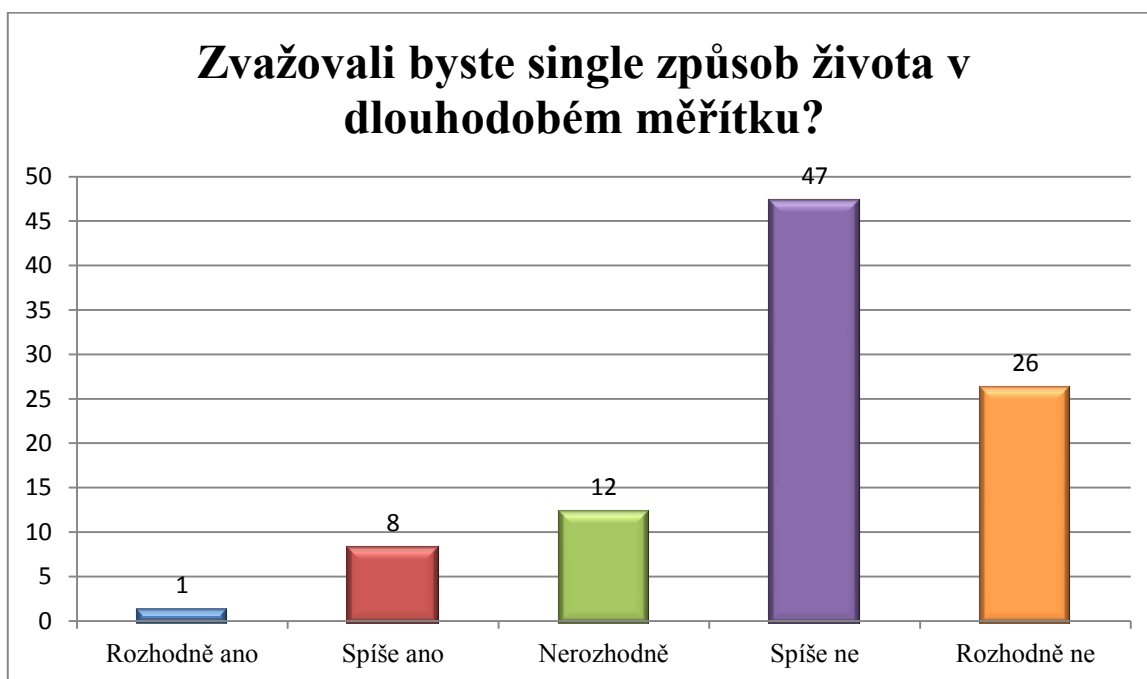
Graf č. 19 popisuje údaje, které jsme získali položkou č. 19. Většina respondentů se v této položce nepřiklání k radikálnějším názorům a spíše zastává neutrální postoj. Takto odpovídajících byla téměř polovina, celkem tedy 46, což činí 48,9% z celkového počtu respondentů. Ze zbývajících počtu respondentů se většina přiklonila k názoru, že pro člověka spíše není výhodnější být single. Celkem tuto možnost zvolilo 29 respondentů, což představuje 30,9% z celkového počtu dotazovaných. Dohromady 7 respondentů absolutně nesouhlasí s tvrzením, že by single život byl výhodnější. V procentuálním vyjádření se

jedná o 7,5% z celku. Na straně druhé 10 dotazovaných tíhlo k názoru, že pro člověka je spíše výhodnější být single, nežli osoba zadaná. Jedná se o 10,6% z celkového počtu respondentů. Zbývající 2 respondenti označili, že pro člověka je absolutně výhodnější, být singlem. Tento počet ovšem představuje pouhá 2,1% z celkového počtu dotazovaných.

Položka č. 20: Zvažovali byste single způsob života v dlouhodobém měřítku?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Rozhodně ano	1	1,1
Spíše ano	8	8,5
Nerozhodně	12	12,8
Spíše ne	47	50,0
Rozhodně ne	26	27,6
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 19: Zvažovali byste single způsob života v dlouhodobém měřítku?

Graf 20: Zvažovali byste single způsob života v dlouhodobém měřítku?

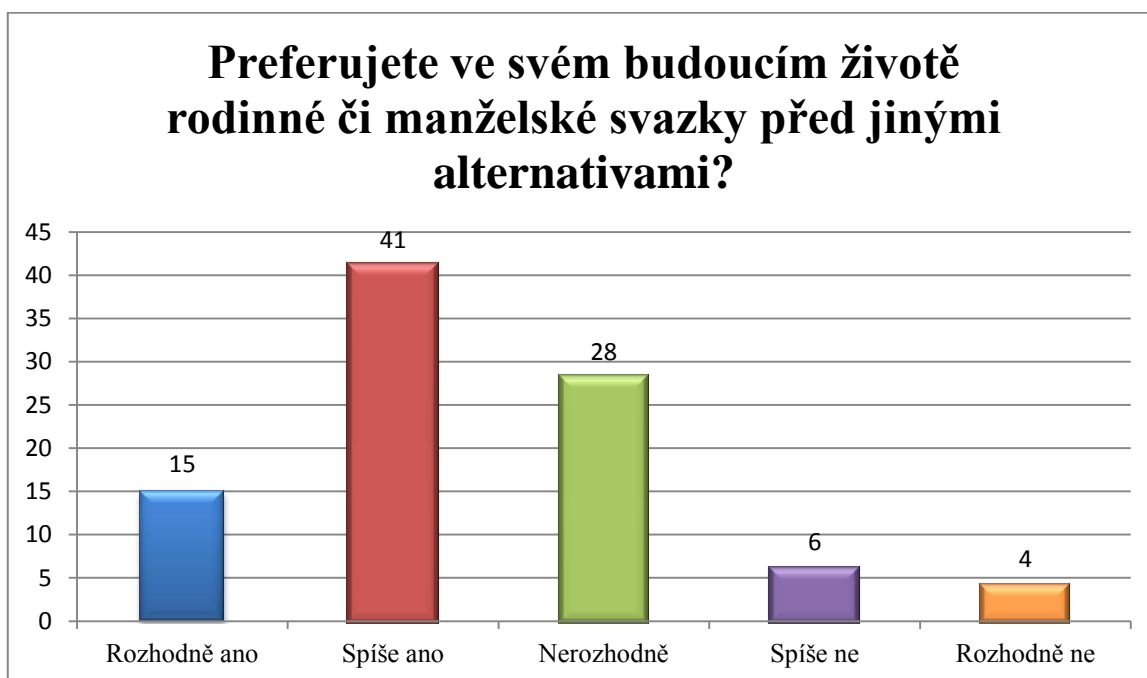
Graf č. 20 popisuje data, která byla získána otázkou č. 20 dotazníkového šetření. Konkrétně nám charakterizuje názory respondentů, kteří v této otázce zvažovali, zda by mohli být single v dlouhodobém měřítku. Většina odpovídajících označila, že by spíše nemohli být dlouhodobě single. V procentuálním vyjádření tento počet 47 respondentů odpovídá 50,0%, tedy polovině všech dotazovaných. Druhý nejvyšší výskyt odpovědí zaznamenalo tvrzení, které zcela vyvrací možnost dlouhodobého „singlovství“. Tuto možnost zvolilo 26 respondentů, tedy 27,6% z celku. Překvapivě málo respondentů zvolilo

neutrální odpověď, z čehož lze usuzovat, že již v tomto věku mají studenti rozhodnuto, že se spíše přikloní k manželství a rodině. Těchto respondentů bylo 12, což představuje 12,8% z jejich celkového počtu. Tento fakt potvrzuje také malé množství respondentů, kteří se v dotazníkovém šetření přiklonili na kladnou stranu škály. Pouhých 8 dotazovaných odpovědělo, že by spíše uvažovali o dlouhodobém single životě (8,5%) a jen jeden respondent zvolil odpověď absolutního rozhodnutí ve prospěch dlouhodobého single života (1,1%)

Položka č. 21: Preferujete ve svém budoucím životě rodinné či manželské svazky před jinými alternativami?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Rozhodně ano	15	16,0
Spíše ano	41	43,6
Nerohodně	28	29,8
Spíše ne	6	6,4
Rozhodně ne	4	4,3
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 20: Preferujete ve svém budoucím životě rodinné či manželské svazky před jinými alternativami?

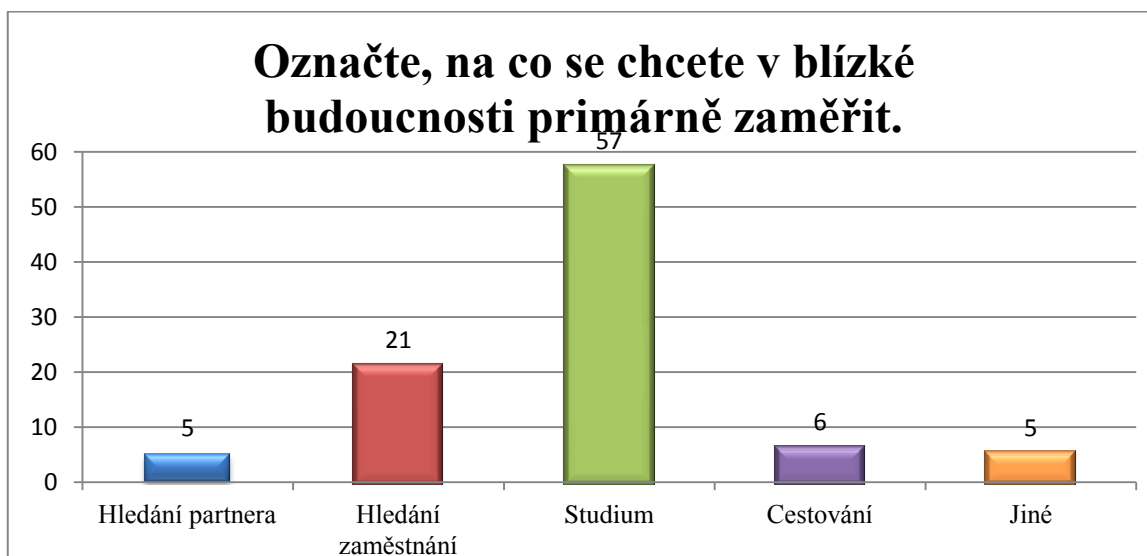
Graf 21: Preferujete ve svém budoucím životě rodinné či manželské svazky před jinými alternativami?

Graf č. 21 popisuje data, získaná otázkou č. 21 dotazníkového šetření. Grafické zobrazení získaných údajů k této dotazníkové položce jasně ukazuje, že většina respondentů se kloní spíše k manželství a rodině, což je pro budoucí generace a pro zajištění pokračování rodu, výrazně prospěšné. Celkem 15 respondentů bude téměř jistě ve svém budoucím životě preferovat manželské a rodinné svazky. Jedná se o 16,0% z celkového počtu respondentů. Většina odpovídajících také zvolila, že v současné době mají spíše nakročeno k tomu, že v budoucnosti uzavřou manželské a rodičovské svazky. Těchto respondentů bylo 41, což představuje 43,6% z celku. Neutrální odpověď zvolilo celkem 28 respondentů, což značí, že těchto 29,8% odpovídajících není nyní zcela rozhodnuto, jakým směrem se bude ubírat jejich budoucí rozhodování. Dohromady 6 odpovídajících by ve svém budoucím životě preferovalo spíše jiné alternativy, než je manželství a rodina, což představuje 6,4% z celku. Zbývající 4 respondenti zvolili, že rozhodně nechtějí ve svém budoucím životě preferovat manželské a rodinné svazky a tento počet činí 4,3% z celku.

Položka č. 22: Označte, na co se chcete v blízké budoucnosti primárně zaměřit.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Hledání partnera	5	5,3
Hledání zaměstnání	21	22,3
Studium	57	60,6
Cestování	6	6,4
Jiné	5	5,3
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 21: Označte, na co se chcete v blízké budoucnosti primárně zaměřit.

Graf 22: Označte, na co se chcete v blízké budoucnosti primárně zaměřit.

Graf č. 22 popisuje údaje, které jsme získali položkou č. 22. Konkrétně nám tedy ukazuje, na co se chtějí respondenti v jejich blízké budoucnosti primárně zaměřit. Blízkou budoucností je v tomto případě myšlena doba po dokončení jejich středoškolského studia. Jelikož jsme nejvíce respondentů získali na školách, u nichž je velká pravděpodobnost následného studia, není tedy překvapivým zjištěním, že většina respondentů zvolila možnost dalšího studia. Bylo jich celkem 57, což představuje 60,6% z celkového počtu odpovídajících. Druhá nejvyšší míra odpovědí byla zaznamenána u možnosti hledání zaměstnání, kterou zvolilo 21 respondentů, tedy 22,3% z celku. Zbývající možnosti zaznamenaly téměř stejný počet odpovědí. Dohromady 6 respondentů zvolilo možnost cestování, jakožto svůj primární cíl v blízké budoucnosti, což v procentuálním vyjádření představuje 6,4%. Možnost hledání partnera a jiné možnosti (sport, motorka, těhotenství) shodně zaznamenali po 5 respondentech, což za každou z nich činí 5,3% z celkového počtu respondentů.

Položka č. 23: Pokud preferujete práci či ostatní před partnerským vztahem, označte důvody, proč tak činíte.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Nejprve se chci finančně zajistit	29	32,6
Další studium mi umožní získat lepší pracovní místo	34	38,2
V současnosti nehledám partnerský vztah	8	9,0
Před partnerským závazkem si chci užívat života	14	15,7
Jiné	4	4,5
	Σ 89	Σ 100%

Tabulka 22: Pokud preferujete práci či ostatní před partnerským vztahem, označte důvody, proč tak činíte.

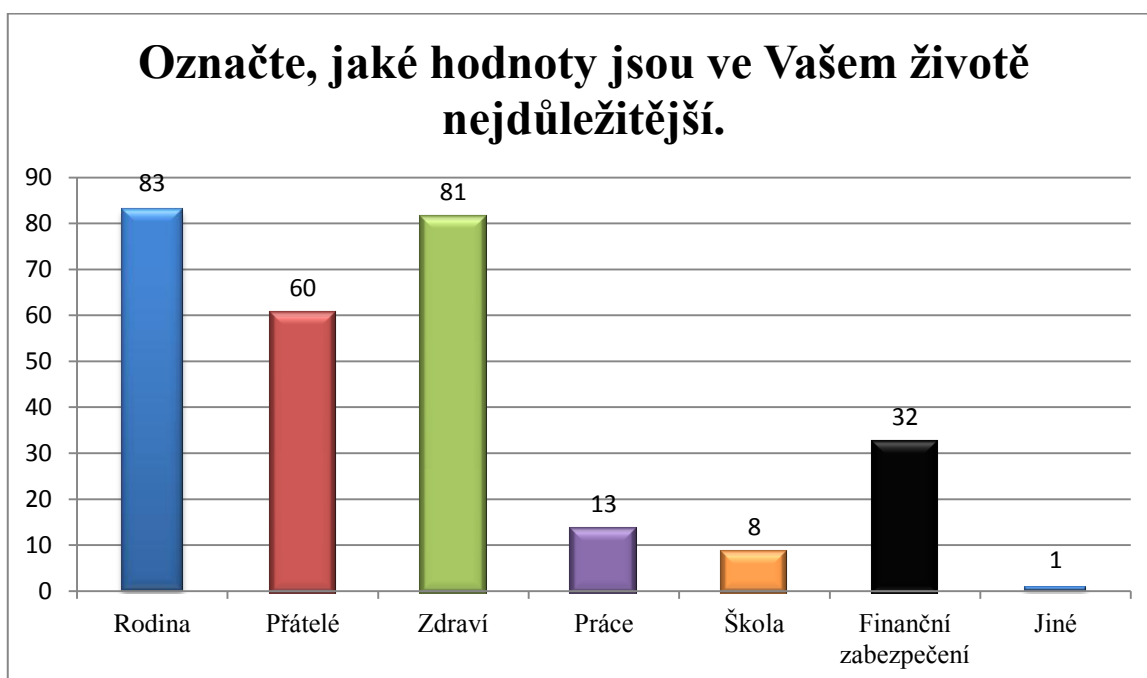
Graf 23: Pokud preferujete práci či ostatní před partnerským vztahem, označte důvody, proč tak činíte.

Graf č. 23 popisuje údaje, které jsme získali položkou č. 23. Tato položka souvisí s položkou předchozí, neboť se konkrétněji táže na důvody, které vedou k preferenci možností, jež byly uvedeny v položce předchozí. Celkově na tuto položku odpovídalo 89 respondentů, neboť 5 dotazovaných zvolilo v předchozí položce odpověď hledání partnera, která je v této položce vyloučena, neboť jsme se ptali pouze na důvody, které vedou k preferenci práci či ostatních. Nejvíce respondentů zvolilo, že další studium jim umožní získat lepší pracovní místo. Bylo jich celkem 34, což činí 38,2% z celkového počtu respondentů. Druhou nejvyšší míru odpovědí zaznamenalo finanční zajištění, které zvolilo 29 respondentů (32,6%) a následně respondenti nejvíce volili užívání si života před závazkem partnerského vztahu. Těchto odpovídajících bylo 14, což představuje 15,7% z celku. Dohromady 8 respondentů nyní nehledá partnerský vztah (9,0%) a pouze 4 respondenti zvolili jinou odpověď (4,5%), přičemž nejčastěji uváděli, že v současnosti preferují sport, či učení před partnerskými vztahy.

Položka č. 24: Označte, jaké hodnoty jsou ve Vašem životě nejdůležitější. (max. 3)

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Rodina	83	29,9
Přátelé	60	21,6
Zdraví	81	29,1
Práce	13	4,7
Škola	8	2,9
Finanční zabezpečení	32	11,5
Jiné	1	0,4
	Σ 278	Σ 100%

Tabulka 23: Označte, jaké hodnoty jsou ve Vašem životě nejdůležitější.

Graf 24: Označte, jaké hodnoty jsou ve Vašem životě nejdůležitější.

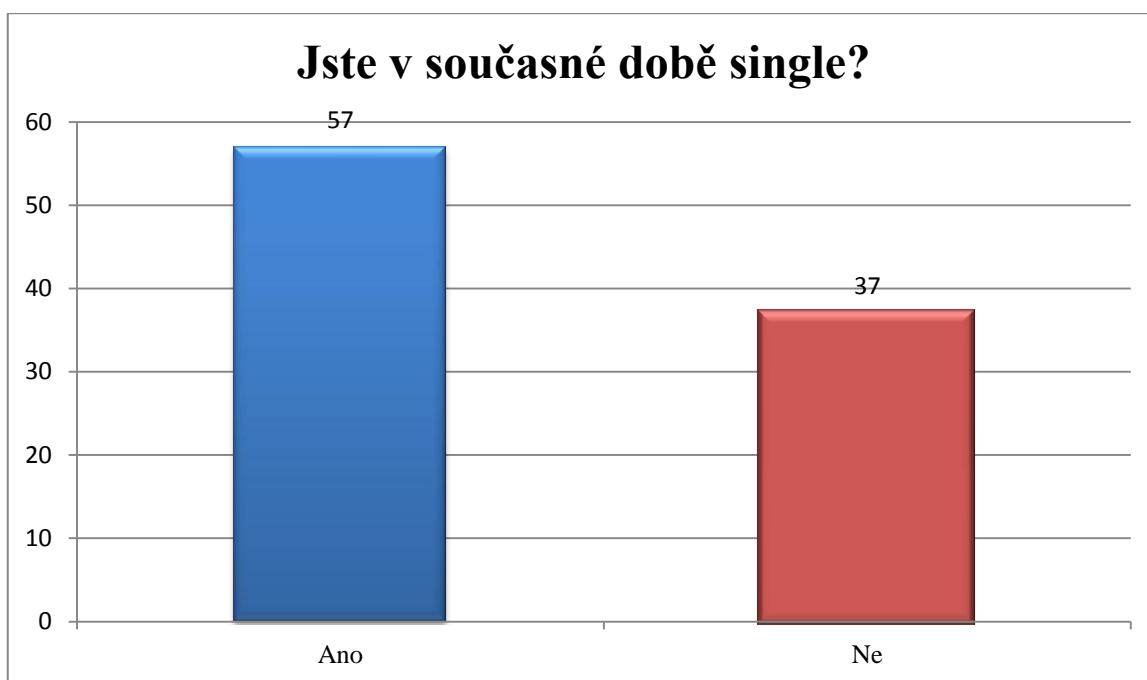
Graf č. 24 popisuje údaje, které jsme získali otázkou č. 24. Konkrétně nám tedy ukazuje, jaké hodnoty jsou v současnosti pro respondenty nejdůležitější. V této položce bylo možné zvolit max. 3 hodnoty, které odpovídající nyní preferuje. Rodina byla respondenty zvolena celkem 83x, (29,9%), přátelé 60x (21,6%), zdraví 81x (29,1%). Následující možnosti byly voleny podstatně méně, nežli předchozí. Nejvíce respondentů označilo finanční zabezpečení, které bylo zvoleno celkem 32x (11,5%), práce byla zvolena dohromady 13x (4,7%). Škola, jakožto preferovaná hodnota, byla zvolena celkem 8x (2,9%) a jednou se objevila také odpověď jiná, přičemž respondent uvedl, že v současnosti je jeho prioritou motorka (0,4%)

Položka č. 25: Jste v současné době single?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Ano	57	60,6
Ne	37	39,4
	Σ 94	Σ 100%

Tabulka 24: Jste v současné době single?

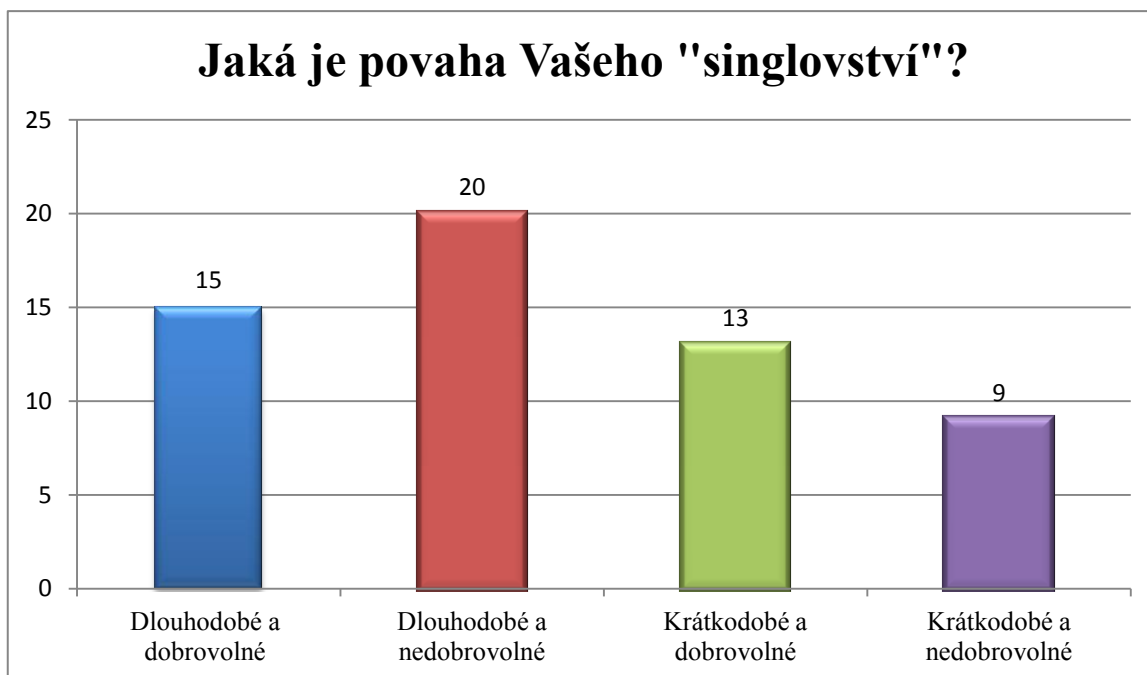
Graf 25: Jste v současné době single?

Graf č. 25 popisuje údaje, které jsme získali otázkou č. 25. Tato položka, společně s tou následující byly zvoleny pouze jako okrajové, neboť označovat nezadanost za single způsob života v tak mladém věku, v jakém jsou studenti středních škol, je poměrně předčasné. Celkem 57 respondentů je v současné době single, spíše bychom mohli říci nezadaní. Tento počet představuje 60,6% z celkového počtu dotazovaných. Zbýlých 37 respondentů označilo, že v současné době nejsou single. Tento počet tedy představuje 39,4% z celkového počtu respondentů.

Položka č. 26: Jaká je povaha Vašeho „singlovství“?

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Dlouhodobé a dobrovolné	15	26,3
Dlouhodobé a nedobrovolné	20	35,1
Krátkodobé a dobrovolné	13	22,8
Krátkodobé a nedobrovolné	9	15,8
	Σ 57	Σ 100%

Tabulka 25: Jaká je povaha Vašeho „singlovství“?

Graf 26: Jaká je povaha Vašeho „singlovství“?

Graf č. 26 popisuje údaje, které jsme získali z položky č. 26. Tato položka je uvedena v návaznosti na položku předchozí. Konkrétně tedy zjišťuje, jaká je povaha single života středoškolských studentů, kteří v položce předchozí uvedli, že jsou single, tedy nezadaní. Celkem 20 respondentů uvedlo, že jsou v současnosti dlouhodobě a nedobrovolně single, což představuje 35,1% z celkového počtu single respondentů. Druhá nejvyšší míra zvolení byla zaznamenána u možnosti dlouhodobého a dobrovolného „singlovství“. Tuto možnost zvolilo 15 respondentů, tedy 26,3% z celku. Zbývající respondenti označili, že jsou nezadaní krátkodobě. Celkem 13 respondentů je single krátkodobě a dobrovolně, což může být následek nedávného rozpadu vztahu a tzv. porozchodové fáze. Takových respondentů je 22,8% z celkového počtu odpovídajících. Zbývajících 9 respondentů je single krátkodobě a nedobrovolně, což značí nedávný rozpad vztahu a zároveň neustálou snahu vstoupit do vztahu nového. Tito respondenti tvoří zbývajících 15,8% z celkového počtu respondentů.

SHRNUTÍ

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 94 respondentů. Z tohoto počtu bylo 51 mužů (54,3%) a 43 žen (45,7%). Průzkum byl proveden u studentů čtvrtých ročníků středních škol ve Zlínském kraji. Celkem 70 respondentů bylo ve věku od 18 do 19 let, což představuje 74,5% z celkového počtu respondentů. Zbývajících 24 respondentů mělo 20 – 21 let (25,5%). Většina z těchto respondentů dosud bydlí v jedné domácnosti s oběma rodiči (80 dotazovaných, 85,1%), zbývajících z nich žijí pouze s jedním z rodičů, samostatně či s přítelem. V rámci dotazníkového šetření jsme se ptali respondentů, jaké proměny současné rodiny považují za nejzávažnější. Nejčastěji se objevovala časová zaneprázdněnost rodičů s dopadem na děti (42 respondentů, 44,7%) a vysoká míra rozvodů (35 respondentů, 37,2%). Dále jsme zjišťovali, jaké funkce rodiny jsou dle názoru dotazovaných nejvíce opomíjeny. Nejvyšší počet odpovědí byl zaznamenán u socializačně-výchovné funkce. Tuto odpověď zvolilo 37 respondentů, což představuje 39,4% z celkového počtu respondentů. Celkem 81 respondentů (86,2%) považuje rodinu za nepostradatelnou instituci ve společnosti. Následně jsme zjišťovali výhody, plynoucí z rodinného života. Nejvíce respondentů zvolilo, že nejvýhodnější je, že v rodině máme vždy někoho, s kým můžeme počítat (73 dotazovaných, 77,7%). Jako největší nevýhodu naopak respondenti označovali ztrátu osobní nezávislosti (36 dotazovaných, 38,3%) a vyšší míru povinností (34 dotazovaných, 36,2%). Dále jsme zjišťovali informovanost respondentů o fenoménu singles. Celkem 59 dotazovaných (62,8%) o fenoménu singles již slyšelo a ví, co znamená. Překvapivě 20 respondentů (21,3%) odpovědělo, že o tomto fenoménu nikdy neslyšelo. Respondenti, kteří znali tento fenomén, nejčastěji uváděli, že se o něm dozvěděli z hromadných sdělovacích prostředků. Bylo jich celkem 68, což činí 91,9% z celkového počtu dotazovaných. Celkem 64 respondentů (68,1%) zná ve svém okolí někoho, kdo žije single životem. Jako nejčastější důvody, proč se lidé stávají singly, respondenti uváděli neschopnost či neochotu se vázat, benefit osobní svobody a nezávislosti a špatné zkušenosti z předchozích vztahů. Největší výhodu single života respondenti spatřovali v nezávislosti na ostatních (55 dotazovaných, 58,5%). Naopak největší nevýhodu viděli v tlaku společnosti na vytvoření rodiny. Tuto možnost označilo celkem 39 respondentů (41,5%). Dohromady 35 respondentů (37,2%) spíše považuje single způsob života za životní styl a 38 dotazovaných (40,4%) jej považuje za spíše rovnocenný s jinými životními styly. Celkem 44 respondentů zvolilo neutrální odpověď na otázku, zda je život singlů zajímavější a kvalitnější. Tento počet respondentů představuje

46,8% z celkového počtu dotazovaných. Celkově 47 respondentů (50,0%) by spíše ne zvolilo single život v dlouhodobém měřítku a celkem 41 odpovídajících (43,6%) bude ve svém budoucím životě spíše preferovat manželství a rodinu. Celkem 89 dotazovaných (94,7%) se v blízké budoucnosti zaměří na cokoli jiného, než hledání partnera, přičemž nejvíce z nich (57, 60,6%) se zaměří na studium, zejména proto, že další studium jim umožní získat lepší pracovní místo. Tuto odpověď označilo 34 respondentů (38,2%). V současné době jsou v životě respondentů nejdůležitější rodina, zdraví, přátelé a finanční zabezpečení.

V současné době je 57 respondentů (60,6%) nezadaných/ single. Povaha jejich „singlovství“ je většinou dlouhodobá a nedobrovolná. Takových dotazovaných bylo celkem 20 (35,1%). Krátkodobé „singlovství“ označilo méně respondentů, nežli to dlouhodobé.

ZÁVĚR

V rámci této bakalářské práce jsme se zabývali problematikou rodiny a fenoménu singles. V teoretické části, rozčleněné do tří kapitol, jsme se zabývali rodinou, jejími proměnami, funkcemi a historií, dále fenoménem singles, přičemž jsme nejdříve charakterizovali pojem životní styl a následně jsme se zabývali důvody, kvůli kterým se lidé rozhodnout stát se singlem, dále jejich obecnou charakteristikou a bariérami, na které mohou ve svém životě narazit. Třetí kapitola byla věnována hodnotám a jejich funkcím, hodnotovým orientacím rodiny a společnosti a hodnotové typologii. V praktické části jsme pomocí dotazníkového šetření sesbírali údaje, které jsme následně vyhodnotili a graficky zpracovali.

Hlavním cílem naší bakalářské práce bylo zjistit názor studentů středních škol na problematiku rodiny a alternativních životních stylů, přičemž jsme konkrétně zvolili právě fenomén singles. Výzkum proběhl v rámci středních škol Zlínského kraje, u maturitních ročníků. Naším dílčím cílem bylo zjistit názor studentů na problematiku single jedinců a vymežit jejich informovanost o tomto fenoménu. Tento cíl byl splněn, neboť jsme vymežili, že většina z respondentů má o tomto fenoménu základní informace, které většinou získala z hromadných sdělovacích prostředků. Rovněž jsme zjistili jejich názor na single život, který většinou nepovažují za zajímavější a výhodnější a spíše se ve svém budoucím životě budou orientovat na manželství a rodinu. Dále jsme si v naší bakalářské práci stanovili za cíl vymežit názor studentů na výhody a nevýhody rodinného života a single života. Tento cíl byl taktéž splněn, neboť se nám podařilo zjistit, co respondenti považují za největší výhody a nevýhody rodiny a single života. Rovněž jsme zjistili, že respondenti spíše považují single život za životní styl a většina z nich jej považuje za styl rovnocenný s jinými životními styly. V naší bakalářské práci jsme také vymežili primární preference studentů v jejich budoucím životě, přičemž jsme zjistili, že se nejvíce z dotazovaných bude po ukončení středoškolského studia věnovat dalšímu studiu.

Následně jsme také vymežili jejich současnou hodnotovou orientaci, která se dle očekávání, zaměřuje na rodinu, přátele, zdraví a finanční zabezpečení. Naším dalším cílem bylo zjistit, zda se v blízkém okolí respondentů vyskytují single jedinci, či zda jsou i mezi těmito studenty, ačkoliv jsme si vědomi, že v jejich věku je předčasné mluvit o nich jako o singlech. Nicméně jsme se po analyzování získaných údajů dozvěděli, že více než polovina respondentů zná ve svém okolí někoho, kdo je single, a stejně tak více než polovina respondentů označila, že je v současnosti nezadaná. Cíle naší práce tedy byly splněny.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BERNARD, Jessie, 1973 cit. podle BORGATA, Edgar F. a Rhonda J. MONTGOMERY, 2000. *Encyclopedia of sociology*. New York: Macmillan Reference USA. ISBN 0-02-86558185.
- [2] BORGATTA, Edgar F a Rhonda J MONTGOMERY. *Encyclopedia of sociology*. 2nd ed. New York: Macmillan Reference USA, c2000, 5 v. ISBN 0-02-86558185.
- [3] DUFFKOVÁ, Jana, Lukáš URBAN a Josef DUBSKÝ. *Sociologie životního stylu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3801-236.
- [4] GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-720-3124-4.
- [5] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [6] JANDOUREK, Jan. *Úvod do sociologie*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-717-8749-3.
- [7] JŮVA, Vladimír. *Základy pedagogiky pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 2001. ISBN 80-859-3195-8.
- [8] KLABOUCH, Jiří. *Manželství a rodina v minulosti*. Praha: Orbis, 1962. ISBN 11-080-62.
- [9] KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-807-3673-833.
- [10] LINKOVÁ, Marcela. *Singles: životní styl, nebo z nouze ctnost?. Přítomnost*. No 2. Praha: Martin Jan Stránský, 2002.
- [11] MATOUŠEK, Oldřich, 1997 cit. podle KRAUS, Blahoslav, 2008. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál. ISBN 978-807-3673-833.
- [12] MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. Studijní texty (Sociologické nakladatelství), sv. 3. ISBN 80-864-2919-9.
- [13] MORRIS, Charles W., 1956 cit. podle DUFFKOVÁ, Jana, Lukáš URBAN a Josef DUBSKÝ. *Sociologie životního stylu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3801-236.
- [14] MOŽNÝ, Ivo. *Rodina a společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2006. Studijní texty (Sociologické nakladatelství), 38. sv. ISBN 80-864-2958-X.

- [15] NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace lidského chování*. Praha: Academia, 1996. ISBN 80-200-0592-7.
- [16] NAKONEČNÝ, Milan. *Základy psychologie*. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0689-3.
- [17] NOVOTNÁ, Eliška. *Základy sociologie*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-802-4723-969.
- [18] PLÁŇAVA, Ivo, 1994 cit. podle KRAUS, Blahoslav, 2008. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál. ISBN 978-807-3673-833.
- [19] SHOSTAK, Arthur B., 1987 cit. podle BORGATA, Edgar F. a Rhonda J. MONTGOMERY, 2000. *Encyclopedia of sociology*. New York: Macmillan Reference USA. ISBN 0-02-86558185.
- [20] SOBOTKOVÁ, Irena. *Psychologie rodiny. 2., přeprac. vyd.* Praha: Portál, 2007. ISBN 978-807-3672-508.
- [21] SPRANGER, Edvard, 1914 cit. podle DUFFKOVÁ, Jana, Lukáš URBAN a Josef DUBSKÝ. *Sociologie životního stylu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3801-236.
- [22] *Studie z teorie a metodiky výchovy*. Editor Stanislav Střelec. Brno: Masarykova univerzita v Brně, c2005. ISBN 80-210-3687-7.
- [23] ŽUMÁROVÁ, Monika, 2001 cit. podle KRAUS, Blahoslav, 2008. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál. ISBN 978-807-3673-833.

INTERNETOVÉ ZDROJE

- [24] *Generace Singles* [online]. 2011 [cit. 2012-11-19]. Dostupné z: <http://www.generacesingles.cz/?p=clankyosingles>
- [25] MLČOCH, Zbyněk. Singles, jak vzniká fenomén singles, charakteristika a vlastnosti osamělých lidí. *Zbynekmlcoch.cz* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.zbynekmlcoch.cz/informace/vztahy/vztahy/singles-jak-vznika-fenomen-singles-charakteristika-a-vlastnosti-osamelych-lidi>
- [26] TOMÁŠEK, Marcel. Singles a jejich vztahy; kvalitativní pohled na nesezdané a nekohabituující jednotlivce v České republice. *Sociologický časopis*[online]. 2006, č. 1 [cit. 2012-11-19]. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/1410f645b65a6fdda3b4a2beaf43bb8964b9bc80_584_107tomasek22.pdf

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

USA United States of America – Spojené státy americké.

SPŠ Střední průmyslová škola.

SŠP a VOŠ Střední škola podnikatelská a Vyšší odborná škola.

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1: Uvedte své pohlaví.</i>	38
<i>Graf 2: Jste studentem čtvrtého ročníku školy a oboru.</i>	39
<i>Graf 3: Uvedte Váš věk.</i>	40
<i>Graf 4: Uvedte, jaká je Vaše rodinná situace.</i>	41
<i>Graf 5: Uvedte, jaké proměny současné rodiny považujete za nejzávažnější.</i>	42
<i>Graf 6: Uvedte, které funkce rodiny jsou dle Vašeho názoru v současné době nejvíce opomíjeny.</i>	44
<i>Graf 7: Považujete rodinu za nepostradatelnou instituci ve společnosti?</i>	45
<i>Graf 8: Uvedte, jaké výhody spatřujete v rodinném způsobu života.</i>	46
<i>Graf 9: Uvedte, jaké nevýhody spatřujete v rodinném způsobu života.</i>	47
<i>Graf 10: Setkali jste se již s pojmy fenomén singles či single jedinci?</i>	48
<i>Graf 11: Uvedte, kde jste se s těmito pojmy setkal.</i>	49
<i>Graf 12: Znáte ve svém okolí někoho, kdo žije single způsobem života?</i>	50
<i>Graf 13: Uvedte, jaké důvody mohou dle Vašeho názoru vést člověka k rozhodnutí stát se singlem.</i>	52
<i>Graf 14: Uvedte, jaké výhody spatřujete v single způsobu života.</i>	53
<i>Graf 15: Uvedte, jaké nevýhody spatřujete v single způsobu života.</i>	54
<i>Graf 16: Považujete single způsob života za životní styl?</i>	55
<i>Graf 17: Považujete single způsob života za rovnocenný s jinými životními styly?</i>	56
<i>Graf 18: Myslíte si, že single jedinci mají kvalitnější a zajímavější život?</i>	57
<i>Graf 19: Myslíte si, že je pro člověka celkově výhodnější být singlem?</i>	58
<i>Graf 20: Zvažovali byste single způsob života v dlouhodobém měřítku?</i>	59
<i>Graf 21: Preferujete ve svém budoucím životě rodinné či manželské svazky před jinými alternativami?</i>	60
<i>Graf 22: Označte, na co se chcete v blízké budoucnosti primárně zaměřit.</i>	61
<i>Graf 23: Pokud preferujete práci či ostatní před partnerským vztahem, označte důvody, proč tak činíte.</i>	63
<i>Graf 24: Označte, jaké hodnoty jsou ve Vašem životě nejdůležitější.</i>	64
<i>Graf 25: Jste v současné době single?</i>	65
<i>Graf 26: Jaká je povaha Vašeho „singlovství“?</i>	66

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1: Uveďte své pohlaví. ....</i>	38
<i>Tabulka 2: Jste studentem čtvrtého ročníku školy a oboru. ....</i>	39
<i>Tabulka 3: Uveďte Váš věk. ....</i>	40
<i>Tabulka 4: Uveďte, jaká je Vaše rodinná situace. ....</i>	41
<i>Tabulka 5: Uveďte, jaké proměny současné rodiny považujete za nejzávažnější. ....</i>	42
<i>Tabulka 6: Uveďte, které funkce rodiny jsou dle Vašeho názoru v současné době nejvíce opomíjeny. ....</i>	43
<i>Tabulka 7: Považujete rodinu za nepostradatelnou instituci ve společnosti? ....</i>	45
<i>Tabulka 8: Uveďte, jaké výhody spatřujete v rodinném způsobu života. ....</i>	46
<i>Tabulka 9: Uveďte, jaké nevýhody spatřujete v rodinném způsobu života. ....</i>	47
<i>Tabulka 10: Setkali jste se již s pojmy fenomén singles či single jedinci? ....</i>	48
<i>Tabulka 11: Uveďte, kde jste se s těmito pojmy setkal. ....</i>	49
<i>Tabulka 12: Znáte ve svém okolí někoho, kdo žije single způsobem života? ....</i>	50
<i>Tabulka 13: Uveďte, jaké výhody spatřujete v single způsobu života. ....</i>	53
<i>Tabulka 14: Uveďte, jaké nevýhody spatřujete v single způsobu života. ....</i>	54
<i>Tabulka 15: Považujete single způsob života za životní styl? ....</i>	55
<i>Tabulka 16: Považujete single způsob života za rovnocenný s jinými životními styly? ....</i>	56
<i>Tabulka 17: Myslíte si, že single jedinci mají kvalitnější a zajímavější život? ....</i>	57
<i>Tabulka 18: Myslíte si, že je pro člověka celkově výhodnější být singlem? ....</i>	58
<i>Tabulka 19: Zvažovali byste single způsob života v dlouhodobém měřítku? ....</i>	59
<i>Tabulka 20: Preferujete ve svém budoucím životě rodinné či manželské svazky před jinými alternativami? ....</i>	60
<i>Tabulka 21: Označte, na co se chcete v blízké budoucnosti primárně zaměřit. ....</i>	61
<i>Tabulka 22: Pokud preferujete práci či ostatní před partnerským vztahem, označte důvody, proč tak činíte. ....</i>	62
<i>Tabulka 23: Označte, jaké hodnoty jsou ve Vašem životě nejdůležitější. ....</i>	64
<i>Tabulka 24: Jste v současné době single? ....</i>	65
<i>Tabulka 25: Jaká je povaha Vašeho „singlovství“? ....</i>	66

SEZNAM PŘÍLOH

PI VÝČET ODPOVĚDÍ Z POLOŽKY Č. 13

PII DOTAZNÍK

PŘÍLOHA P I: VÝČET ODPOVĚDÍ Z POLOŽKY Č. 13

Společenské interakce: nedůvěra, nepřizpůsobivost, nespolečenská, samotářství, strach z povinností, ztráta soukromí, osobní problémy, strach, menší odpovědnost.

Ekonomická stránka: neochota dělit se o příjem, finanční důvody či nestabilita, upřednostňování práce či kariéry, pracovní vytížení, není nutné majtkové vyrovnání v případě rozvodu, podpora od státu.

Rodinné dysfunkce: špatné rodinné vztahy s dětství, či špatná zkušenost ze současných rodinných vztahů, násilí v rodině.

Partnerské problémy: neschopnost či neochota se vázat, neúspěchy ve vztazích, neochota kompromisu, špatná zkušenost z předešlých vztahů, manželství jako nevýhoda, neochota zůstat pouze s jedním partnerem, nenaplnění očekávání při hledání partnera, nesnášení druhého pohlaví, nevěra, rozchod, nedostatečná zamilovanost, nikdo jej nechce, dostatečně si nerozumí s partnerem, manželství pro něj nic neznamená nebo je to pro něj nevýhoda, opatrnost či strach z rozvodů, zrada člověka, omezení životního stylu.

Osobní benefity: mít čas na sebe, užívat si života, nezávislost, nezávaznost, svoboda a volnost, vlastní rozhodnutí, cestování, neochota se něčím či někým nechat omezovat, tento způsob života se jim líbí, větší zábava, být bez závazků, zachování si suverenity, polygamie, více sexuálních partnerů, samostatnost, možnost dělat si co chce, osamostatnění se, člověk si za vše ručí sám, být single mu vyhovuje.

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Vážený pane, Vážená paní,

jmenuji se Petra Bečicová a studuji 3. ročník Sociální pedagogiky na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Prosím Vás o vyplnění dotazníku k mé bakalářské práci na téma ***Rodina vs. fenomén singles z pohledu středoškolských studentů***. Dotazník je zcela anonymní a slouží pouze pro účely výzkumu mé bakalářské práce. Při sestavování dotazníku jsem vycházela z knihy Blahoslava Krause *Základy sociální pedagogiky*. Pokud není uvedeno jinak, označte pouze jednu odpověď.

1. Uveďte své pohlaví.

a) Muž

b) Žena

2. Jste studentem čtvrtého ročníku školy a oboru:

3. Uveďte Váš věk:

4. Uveďte, jaká je vaše rodinná situace.

- a. Žiji ve společné domácnosti s oběma rodiči
- b. Žiji pouze s jedním z rodičů
- c. Žiji samostatně
- d. Jiné:

5. Uveďte, jaké proměny současné rodiny považujete za nejzávažnější:

- a. Rodina se zmenšuje
- b. Demokratizace rodiny (stejné postavení všech členů rodiny)
- c. Rodina se izoluje od společnosti
- d. Časová a pracovní zaneprázdněnost rodičů s dopadem na děti
- e. Vysoký výskyt rozvodů
- f. Jiné:

6. Uveďte, které funkce rodiny jsou dle Vašeho názoru v současné době nejvíce opomíjeny.

- a. Biologicko – reprodukční funkce
- b. Sociálně – ekonomická funkce (finanční zabezpečení)
- c. Ochranná funkce (uspokojování životních potřeb rodiny)
- d. Socializačně – výchovná funkce (výchova a začlenění do společnosti)
- e. Rekreační a relaxační funkce
- f. Emocionální funkce

7. Považujete rodinu za nepostradatelnou instituci ve společnosti?

- a. Ano, rodina je ve společnosti nepostradatelná
- b. Ne, v současnosti je rodina spíše přežitek
- c. Nevím

8. Uved'te, jaké výhody spatřujete v rodinném způsobu života.

- a. Vždy je tu někdo, s kým můžu počítat
- b. Rodina garantuje určité postavení ve společnosti
- c. Neexistence samoty
- d. Ekonomické výhody z důvodu více příjmů
- e. Jiné:

9. Uved'te, jaké nevýhody spatřujete v rodinném způsobu života.

- a. Nutnost dělit se o příjem/ Ekonomická závislost
- b. Život pouze s jedním partnerem
- c. Ztráta osobní nezávislosti
- d. Vyšší míra povinností
- e. Jiné:

10. Setkali jste se již s pojmy fenomén singles či single jedinci (lidé, kteří z jakýchkoliv důvodů nevstupují do manželství a žijí samostatně)?

- a. Ano, vím, co tyto pojmy znamenají
- b. Ano, ovšem nevím v jaké souvislosti
- c. Ne, nikdy jsem se s těmito pojmy neseťkal

Pokud jste u předchozí otázky vybrali odpověď c), následující otázku nevyplňujte.

11. Uved'te, kde jste se s těmito pojmy setkal.

- a. Hromadné sdělovací prostředky (TV, rádio, internet, noviny)
- b. Knižní publikace
- c. Škola
- d. Jiné:

12. Znáte ve svém okolí někoho, kdo žije single životem?

- a. Ano
- b. Ne

13. Uved'te, jaké důvody mohou dle Vašeho názoru vést člověka k rozhodnutí stát se singlem.

---

14. Uved'te, jaké výhody spatřujete v single způsobu života.

- a. Větší finanční nezávislost
- b. Variabilita sexuálních partnerů
- c. Časová flexibilita
- d. Nezávislost na ostatních
- e. Jiné:

15. Uved'te, jaké nevýhody spatřujete v single způsobu života.

- a. Tlak společnosti na vytvoření rodiny
- b. Život chudý na dlouhodobé vztahy
- c. Možné předsudky vůči těmto lidem
- d. Jiné:

16. Považujete single způsob života za životní styl?

Rozhodně ano	Spíše ano	Nerozhodně	Spíše ne	Rozhodně ne
1	2	3	4	5

17. Považujete single způsob života za rovnocenný s jinými životními styly?

Rozhodně ano	Spíše ano	Nerozhodně	Spíše ne	Rozhodně ne
1	2	3	4	5

18. Myslíte si, že single jedinci mají kvalitnější a zajímavější život?

Rozhodně ano	Spíše ano	Nerozhodně	Spíše ne	Rozhodně ne
1	2	3	4	5

19. Myslíte si, že je pro člověka celkově výhodnější být singlem?

Rozhodně ano	Spíše ano	Nerozhodně	Spíše ne	Rozhodně ne
1	2	3	4	5

20. Zvažovali byste single způsob života v dlouhodobém měřítku?

Rozhodně ano	Spíše ano	Nerozhodně	Spíše ne	Rozhodně ne
1	2	3	4	5

21. Preferujete ve svém budoucím životě rodinné či manželské svazky před jinými alternativami?

Rozhodně ano	Spíše ano	Nerozhodně	Spíše ne	Rozhodně ne
1	2	3	4	5

22. Označte, na co se chcete v blízké budoucnosti primárně zaměřit.

- a. Hledání partnera
- b. Hledání zaměstnání
- c. Studium
- d. Cestování
- e. Jiné:

23. Pokud preferujete práci či ostatní před partnerským vztahem, označte důvody, proč tak činíte.

- a. Nejprve se chci finančně zajistit
- b. Další studium mi umožní získat lepší pracovní místo
- c. V současnosti nehledám partnerský vztah
- d. Před partnerským závazkem si chci užívat života
- e. Jiné:

24. Označte, jaké hodnoty jsou ve vašem životě nejdůležitější (max. 3).

- a. Rodina
- b. Přátelé
- c. Zdraví
- d. Práce
- e. Škola
- f. Finanční zabezpečení
- g. Jiné:

25. Jste v současné době single?

- a. Ano
- b. Ne

Pokud jste u předchozí otázky zvolili odpověď b), následující otázku nevyplňujte.

26. Jaká je povaha vašeho „singlovství“?

- a. Dlouhodobé a dobrovolné
- b. Dlouhodobé a nedobrovolné
- c. Krátkodobé a dobrovolné
- d. Krátkodobé a nedobrovolné

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku.

